NGUYỄN THỊ MỸ LIÊM, BÙI ANH TÔN (đồng Chủ biên)
NGUYỄN MINH THIÊN HOÀNG, HÀ THỊ HƯƠNG LAN
ĐINH XUÂN BẢO NGỌC, ĐỨC TRÍ

Em yêu DÂN CA

Tập Hai

(Dùng kèm phần mềm điện tử)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

NGUYỄN THỊ MỸ LIÊM, BÙI ANH TÔN (đồng Chủ biên)
NGUYỄN MINH THIÊN HOÀNG, HÀ THỊ HƯƠNG LAN
ĐINH XUÂN BẢO NGỌC, ĐỨC TRÍ

Em yêu DÂN CA

Tập Hai

(Dùng kèm phần mềm điện tử)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

BAN TỔ CHỨC BIÊN SOẠN

1. Nguyễn Văn Hiếu – Phó Giám đốc Sở Giáo dục và Đào tạo Thành phố Hồ Chí Minh
2. Trần Thị Kim Nhung – Giám đốc Công ty cổ phần Dịch vụ xuất bản giáo dục Gia Định

Lời nói đầu

Âm nhạc cổ truyền là di sản văn hoá quý báu của dân tộc, gắn bó với cuộc sống, sinh hoạt, lao động, sản xuất của nhân dân ta từ bao đời nay. Để góp phần bảo tồn và phát triển di sản quý giá đó, Ủy ban Nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh từ nhiều năm qua đã giao cho Sở Giáo dục và Đào tạo Thành phố Hồ Chí Minh xây dựng đề án "Giáo dục âm nhạc dân tộc trong trường học trên địa bàn TP.HCM giai đoạn 2016 – 2020", khuyến khích hình thành các Câu lạc bộ, đội nhóm yêu thích các loại nhạc cụ dân tộc trong các trường Tiểu học để đưa môn Âm nhạc dân tộc vào nhà trường. Thực hiện chỉ đạo của Ủy ban Nhân dân Thành phố, việc đưa Âm nhạc dân tộc vào các trường phổ thông đã được ghi rõ trong Nghị quyết của Đại hội Đảng bộ Sở Giáo dục và Đào tạo.

Nhằm mục đích giới thiệu, cung cấp, hỗ trợ cho giáo viên những tài liệu âm nhạc dân tộc; giúp các em học sinh tiếp cận với dân ca, dân nhạc, dân vũ… trong các hoạt động giảng dạy, học tập, sinh hoạt âm nhạc (ngoại khoá) ở trường Tiểu học, Công ty cổ phần Dịch vụ xuất bản giáo dục Gia Định – Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam – phối hợp với Sở Giáo dục và Đào tạo Thành phố Hồ Chí Minh biên soạn bộ sách ***Em yêu dân ca (Dùng kèm phần mềm điện tử).***

Bộ sách gồm 5 tập tương ứng với 5 lớp của cấp Tiểu học. Độ khó, độ phức tạp về bài bản – âm nhạc, cách hát, kiến thức… sẽ được nâng dần theo mỗi tập sách. Tuy nhiên, tuỳ trình độ, sở thích của học sinh và điều kiện giảng dạy – sinh hoạt âm nhạc (ngoại khoá) của mỗi lớp, thầy cô giáo có thể linh hoạt lựa chọn tập sách phù hợp. Mỗi tập trong bộ sách được sử dụng kèm với phần mềm điện tử có thể được tải về miễn phí từ trang web Công ty cổ phần Dịch vụ xuất bản giáo dục Gia Định (http://site.xuatbangiadinh.vn/san-pham/file-download.html).

Nhóm biên soạn xin gửi lời cảm ơn, tri ân đến những nhà sưu tầm, nghiên cứu âm nhạc dân tộc đã thu thập, tập hợp, ghi âm, kí âm… giúp chúng tôi có những tư liệu quý giá giới thiệu trong bộ sách này. Chân thành cảm ơn những lời chỉ dẫn uyên thâm và tận tình của nhà sưu tầm – nghiên cứu âm nhạc dân tộc Lư Nhất Vũ và nhà thơ Lê Giang, cảm ơn những đồng nghiệp, những học trò đã cổ vũ, ủng hộ chúng tôi hoàn thành bộ sách.

Chúng tôi hi vọng bộ sách sẽ đưa tuổi thơ các em vào thế giới âm nhạc mộc mạc, chân chất nhưng hết sức độc đáo và nghệ thuật của dân tộc, để các em được thưởng thức, được hiểu, được hát, được múa… và từ đó yêu quý, giữ gìn, phát huy di sản âm nhạc quý báu của ông cha.

Nhóm biên soạn rất mong được sự chia sẻ, góp ý của các nhà sưu tầm, nghiên cứu, các nhạc sĩ, quý thầy cô giáo… để bộ sách được hoàn thiện hơn trong lần tái bản.

Tổ chức biên soạn

MỤC LỤC

Lời nói đầu 3
Lý bằng Lưu thuỷ (Em là cây dừa nhỏ) 5
Lý ba xa kéo chỉ (Hoa cúc vàng) 6
Lý cây khế (Cùng hứa học chăm) 7
Lý cấy (Đèn xanh, đèn đỏ, đèn vàng) 8
Lý chim chuyền (Biết ơn cha mẹ) 9
Lý chim thằng chài (Vắng mẹ) 10
Lý con chuột – Vè con chuột 11
Lý con cua (Công sinh thành) 14
Lý con cúm núm (Mừng chim hót) 15
Lý con khỉ (Ngày xuân em hát dân ca) 16
Lý con mèo (Búp bê ngoan) 17
Lý con nhạn (Cùng học cùng chơi) 18
Lý con sáo 19
Bỏ bộ – Thực hành: Múa Bỏ bộ 20
Trồng bông luống đậu 22
Khuê nông lê (Chặt gỗ đóng thuyền) 23
Đi cắt lúa 24
Tiếng sáo xa lá 25
Ga phà té le (Gà gáy te te) 26
Gà rừng 27
Lạc âm thiều 28
Thiên bất túc 29
Thu hổ 30
Tòng quân 31
Đăng đàn cung 32
Tập tầm vông – Thực hành: Trò chơi Tập tầm vông 33
Đi đi lại lại – Thực hành: Trò chơi Đi đi lại lại 35
Rồng rắn lên mây – Thực hành: Trò chơi Rồng rắn lên mây 36
Mèo đuổi chuột – Thực hành: Trò chơi Mèo đuổi chuột 38
Bịt mắt bắt dê – Thực hành: Trò chơi Bịt mắt bắt dê 39
Giới thiệu các nhạc cụ: Trống bỏi, đàn T'rưng, đàn đá 40
Tài liệu tham khảo 42

LÝ BẰNG LƯU THUỶ

(Em là cây dừa nhỏ)

Dân ca Mỏ Cày - Bến Tre
Sưu tầm và kí âm: LƯ NHẤT VŨ
Lời mới: LÊ GIANG

Nhanh vừa

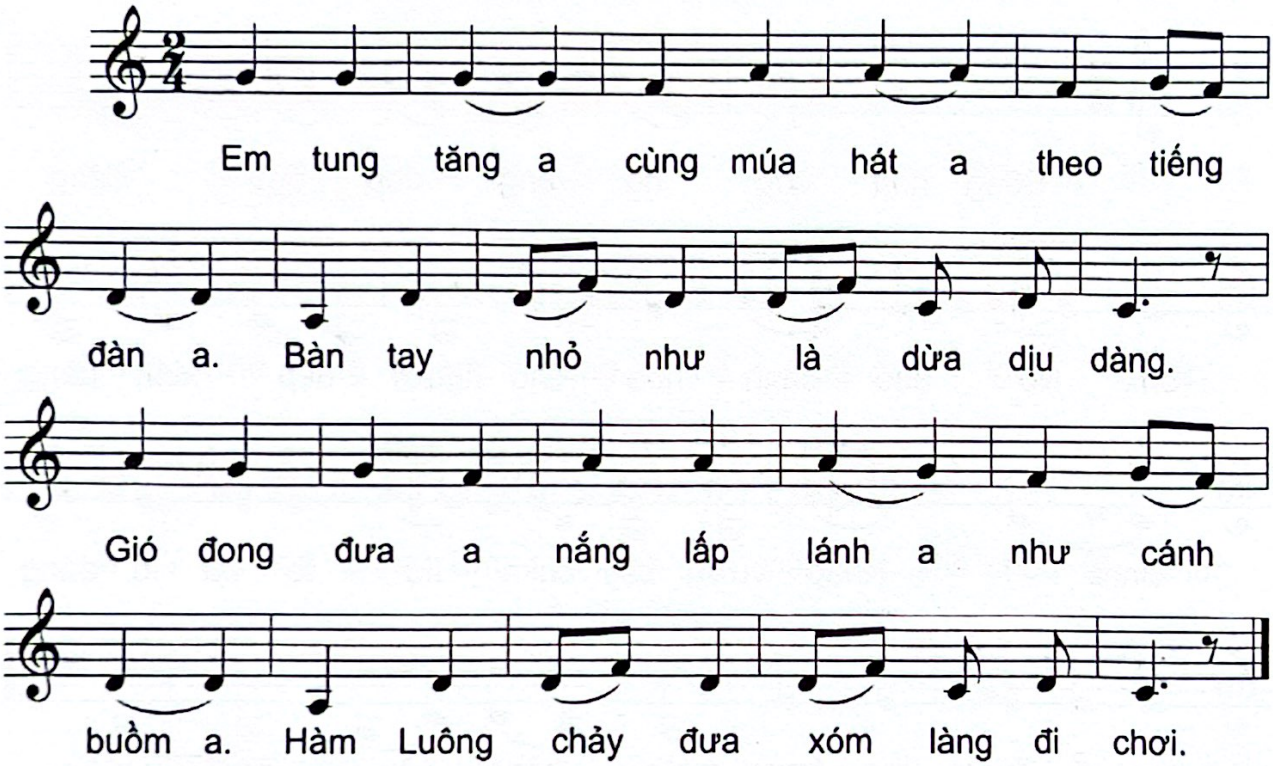

Lời 2

Pin pin pin (a) dừa lướt sóng (a) như cánh buồm (a)
Đàn chim nhỏ tung cánh chào nhịp nhàng
Tháng năm qua (a), bé chóng lớn (a), như gốc dừa (a)
Vùi sâu rễ em uống nguồn quê hương.

Lời 3

Che nghiêng nghiêng (a), làm chiếc nón (a) cho xóm làng (a)
Dừa che chở cho xóm làng yên lành
Chúng em đi (a), cất tiếng hát (a) vang tiếng cười (a)
Lòng em mãi yêu bóng dừa quê hương.

LÝ BA XA KÉO CHỈ

(Hoa cúc vàng)

Dân ca Bến Tre
Sưu tầm và kí âm: LƯ NHẤT VŨ
Lời mới: LÊ GIANG

Nhanh vừa (♩ = 108)

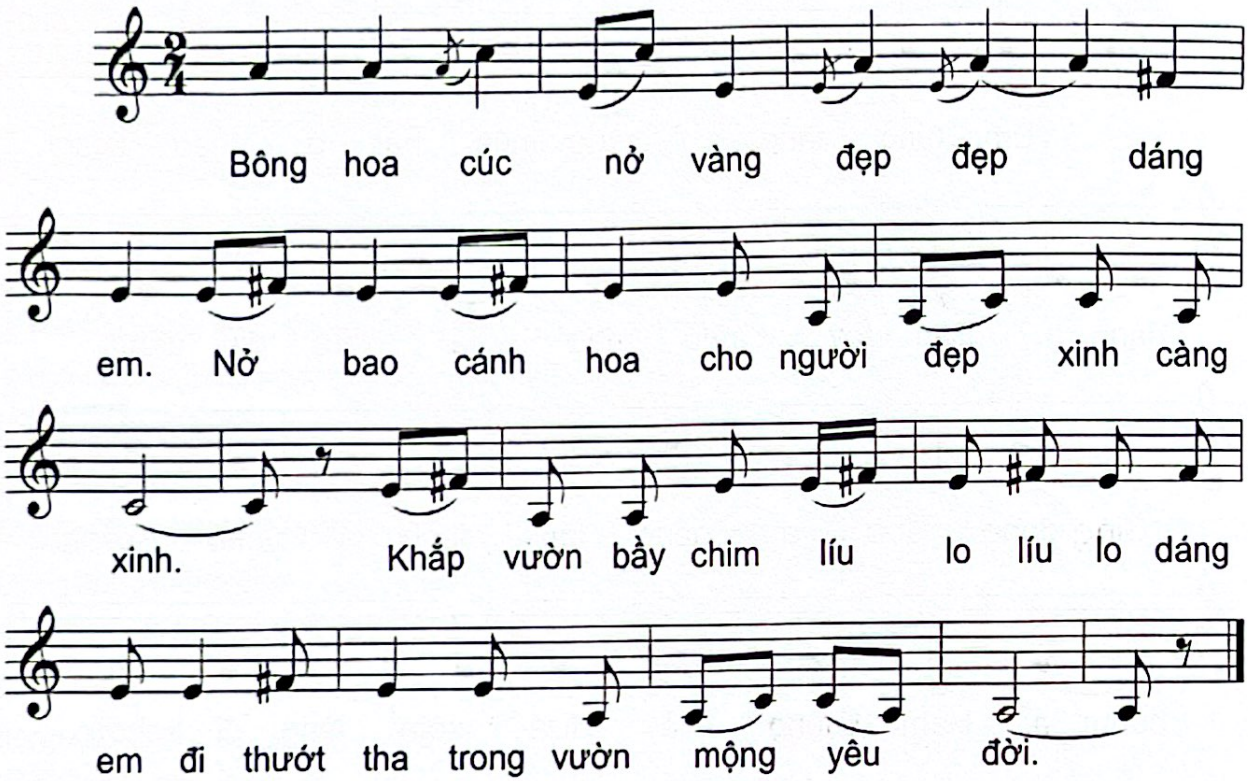

Lời 2

Thoi đưa suốt chỉ màu dệt dệt bức tranh.
Biển xa sóng xô con thuyền đậu như chờ ai.
Gió lùa vầng trăng lắt lay lắt lay dáng em hoa cúc xinh hoa càng đẹp bên người.

Lời 3

Nghiêng nghiêng gió thổi từng sợi sợi bức tranh.
Thoảng đưa ngát hương chân trời rộng hoa vàng tươi.
Cánh đồng vàng quê lúa reo hót theo tiếng chim bay vút cao nghe đồng vọng êm đềm.

LÝ CÂY KHẾ

(Cùng hứa học chăm)

Dân ca Nam Trung Bộ
Kí âm: TRẦN HỮU PHÁP
Lời mới: MỸ LIÊM

Nhanh, vui tươi

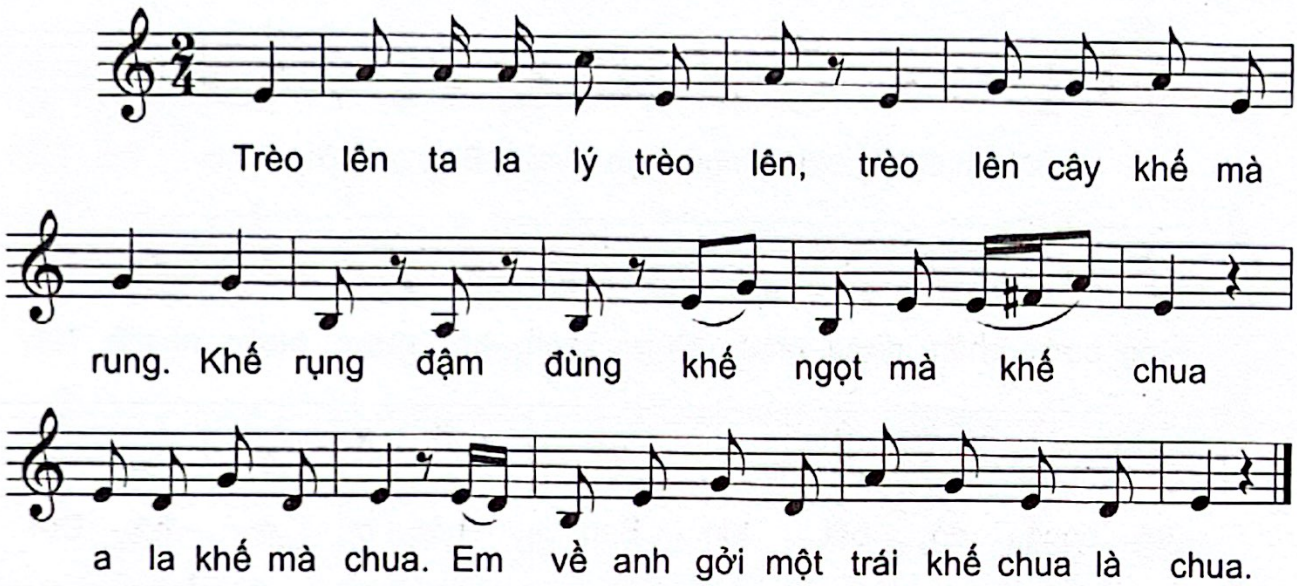

Lời mới:

1. Cùng nhau ta la lý cùng nhau,
   Cùng nhau đến lớp học chăm.
   Lớp mình cùng hẹn quyết học hành chăm ngoan.
   A la quyết học ngoan,
   Cô thấy khen giỏi, khen bé: rất ngoan là ngoan!

2. Bạn ơi ta la lý cùng nhau,
   Cùng nhau việc nhỏ việc to
   Việc nhà, việc Đội quyết thực hành nhanh nhanh.
   A la quyết làm nhanh.
   Cô thấy khen giỏi, khen bé: rất ngoan là ngoan!

LÝ CẤY

(Đèn xanh, đèn đỏ, đèn vàng)

Dân ca Cần Thơ
Kí âm: LƯ NHẤT VŨ
Lời mới: MỸ LIÊM

Vừa phải

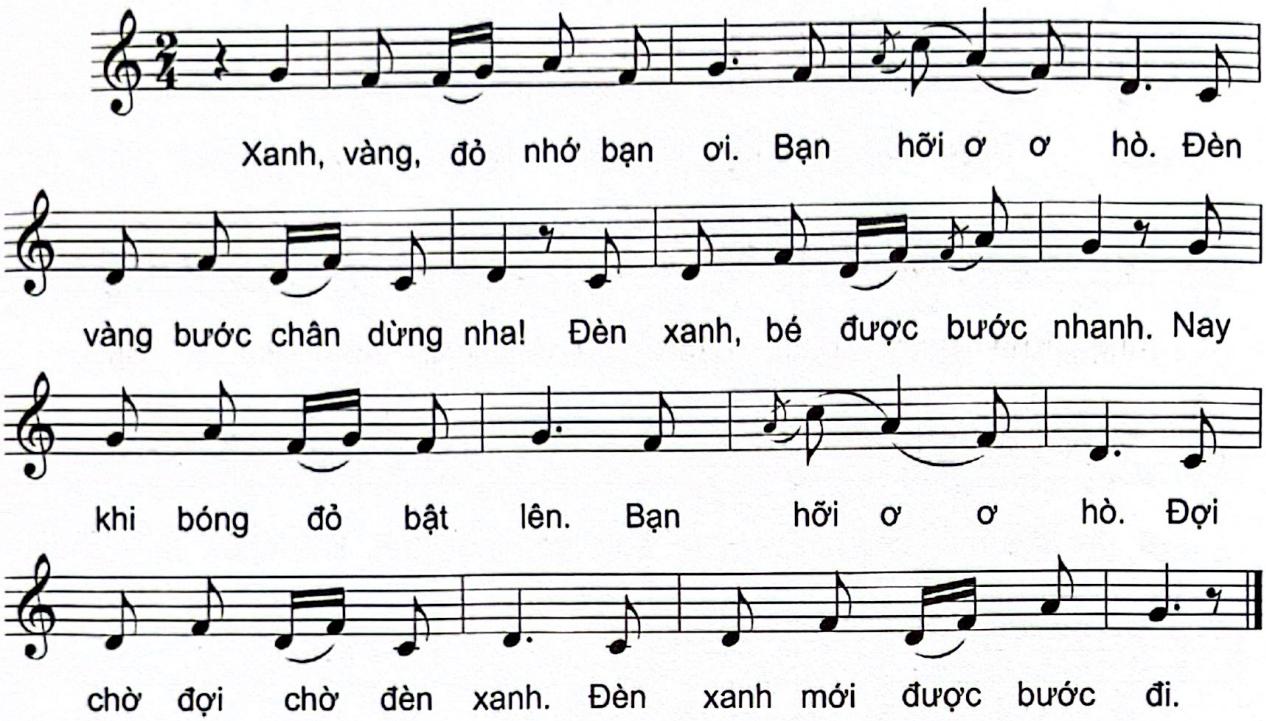

Lời 2

Đến trường luôn nhớ bạn ơi.
Bạn hỡi ơ… ơ hò
Vỉa hè bên phải dành cho.
Ngược bên bé chẳng bước đâu.
Ngang qua ngã rẽ, đường ngang
Bạn hỡi ơ… ơ hò
Đợi chờ ánh đèn màu xanh,
Đèn xanh mới được bước đi…

LÝ CHIM CHUYỀN

(Biết ơn cha mẹ)

Dân ca Bến Tre
Sưu tầm và kí âm: LƯ NHẤT VŨ
Lời mới: LÊ GIANG

Hơi nhanh (♩ = 112)

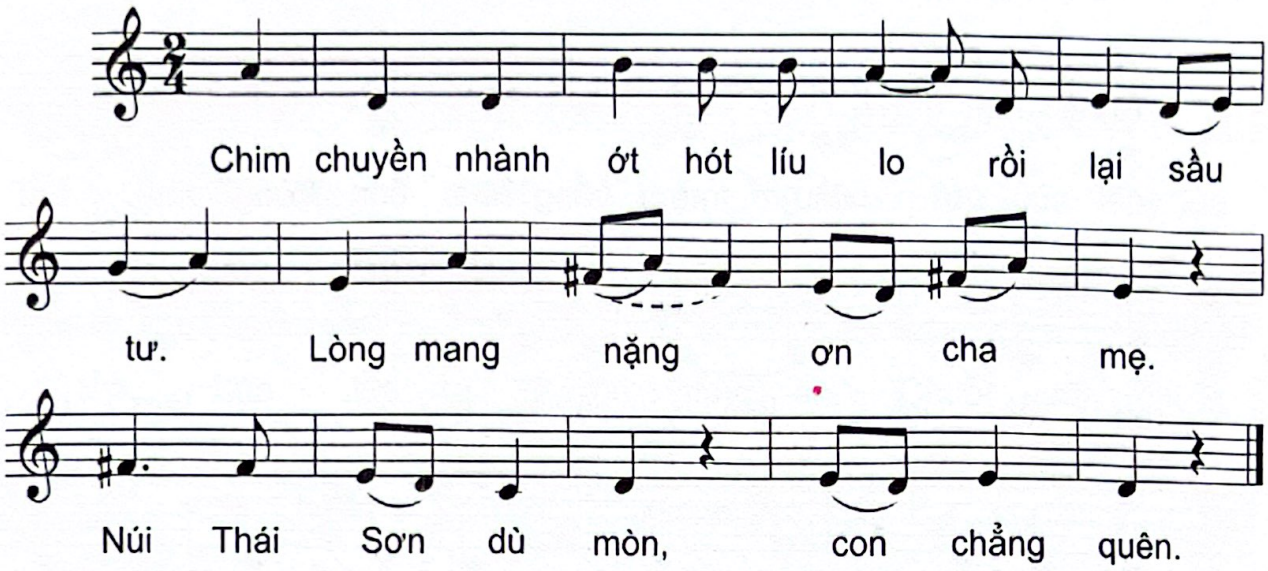

Lời 2

Êm đềm dòng suối nước mát trong rồi lại trầm tư,
Tình cha nghĩa mẹ ơn dưỡng nuôi
Nước biển sâu dù cạn, con chẳng quên.

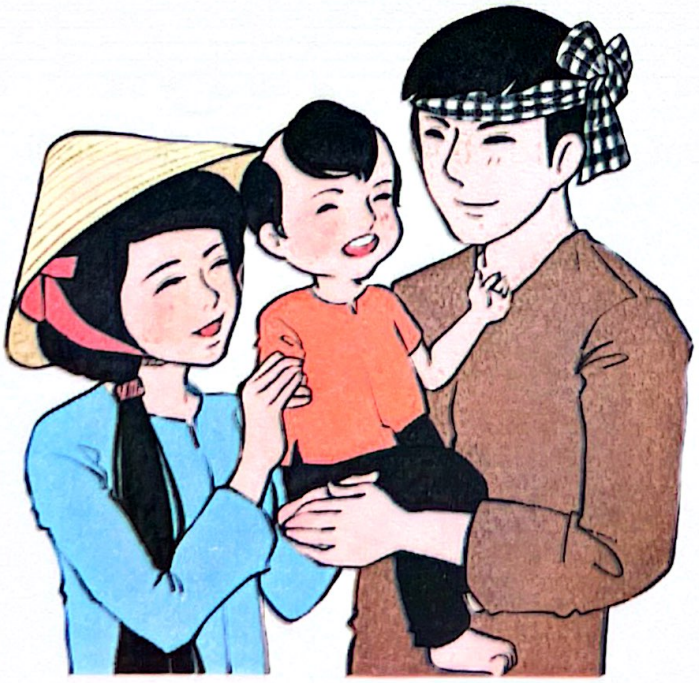

LÝ CHIM THẰNG CHÀI

(Vắng mẹ)

Dân ca Long Đức - Trà Vinh
Kí âm: LƯ NHẤT VŨ
Lời mới: LÊ GIANG

Chậm vừa (♩ = 80)

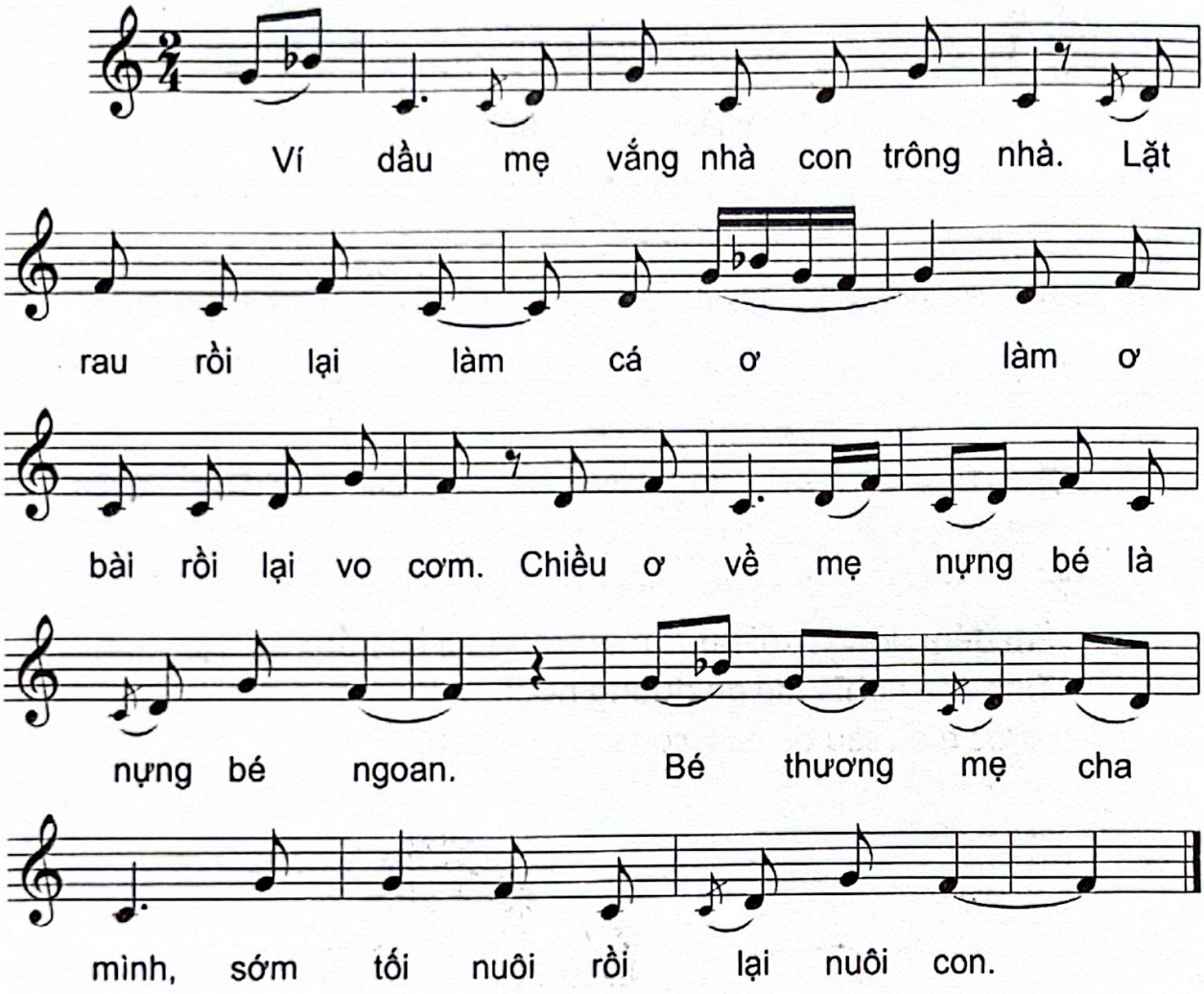

LÝ CON CHUỘT

Dân ca Bến Tre

Nhanh vừa - Lí lắc

Sưu tầm và kí âm: LƯ NHẤT VŨ

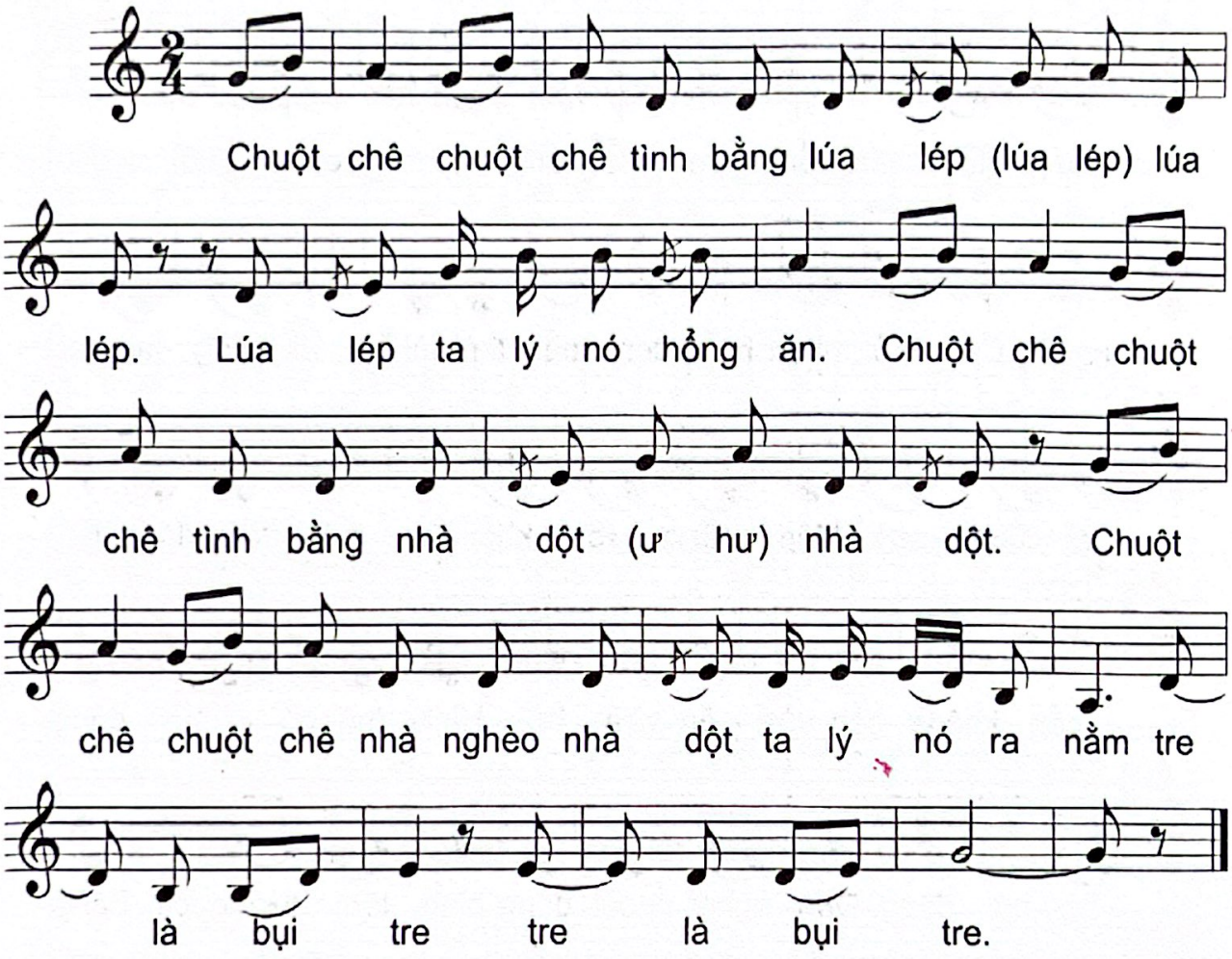

VÈ CON CHUỘT

Nhịp vừa - Sinh động

Sưu tầm và kí âm: LÊ GIANG - LƯ NHẤT VŨ

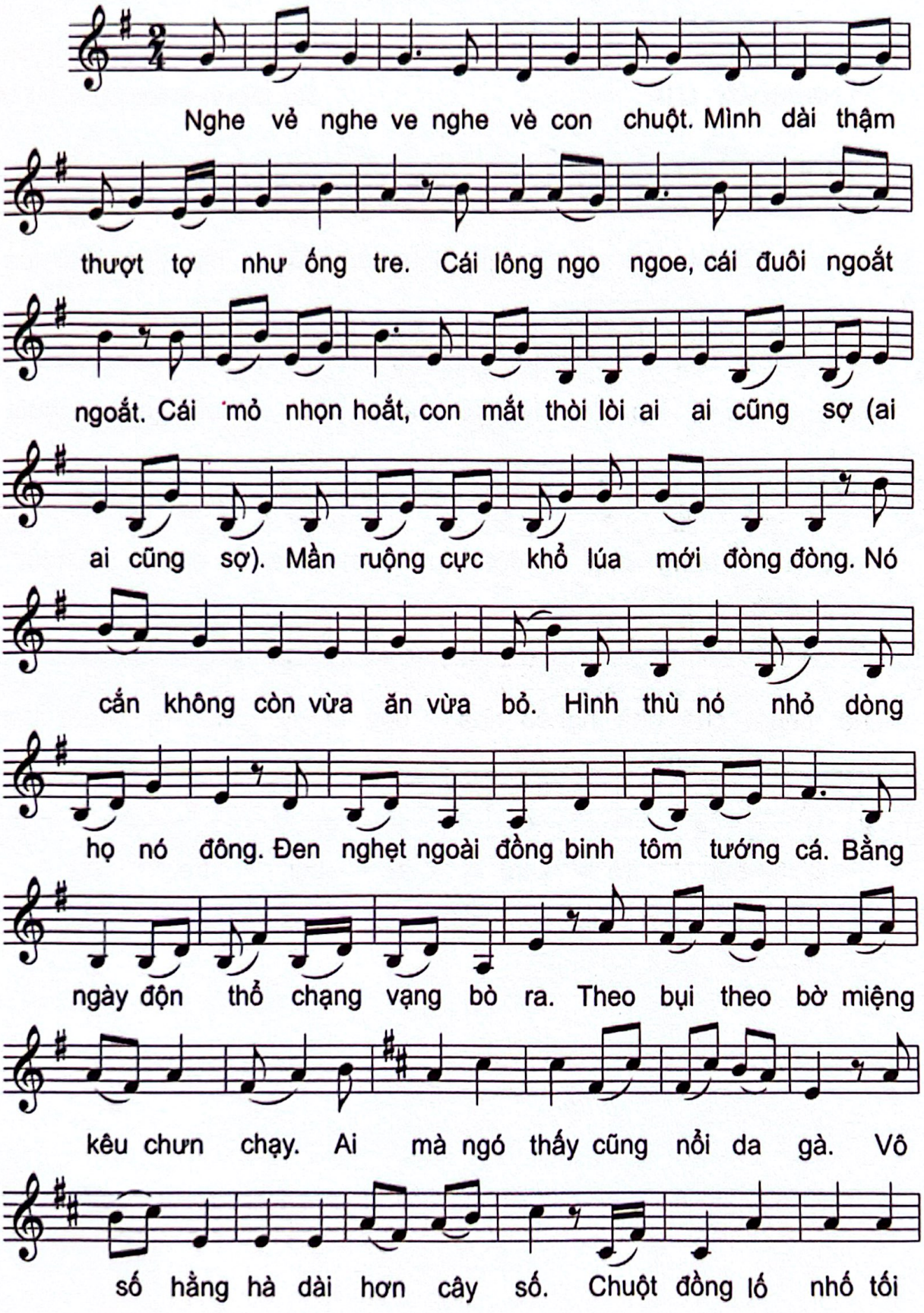

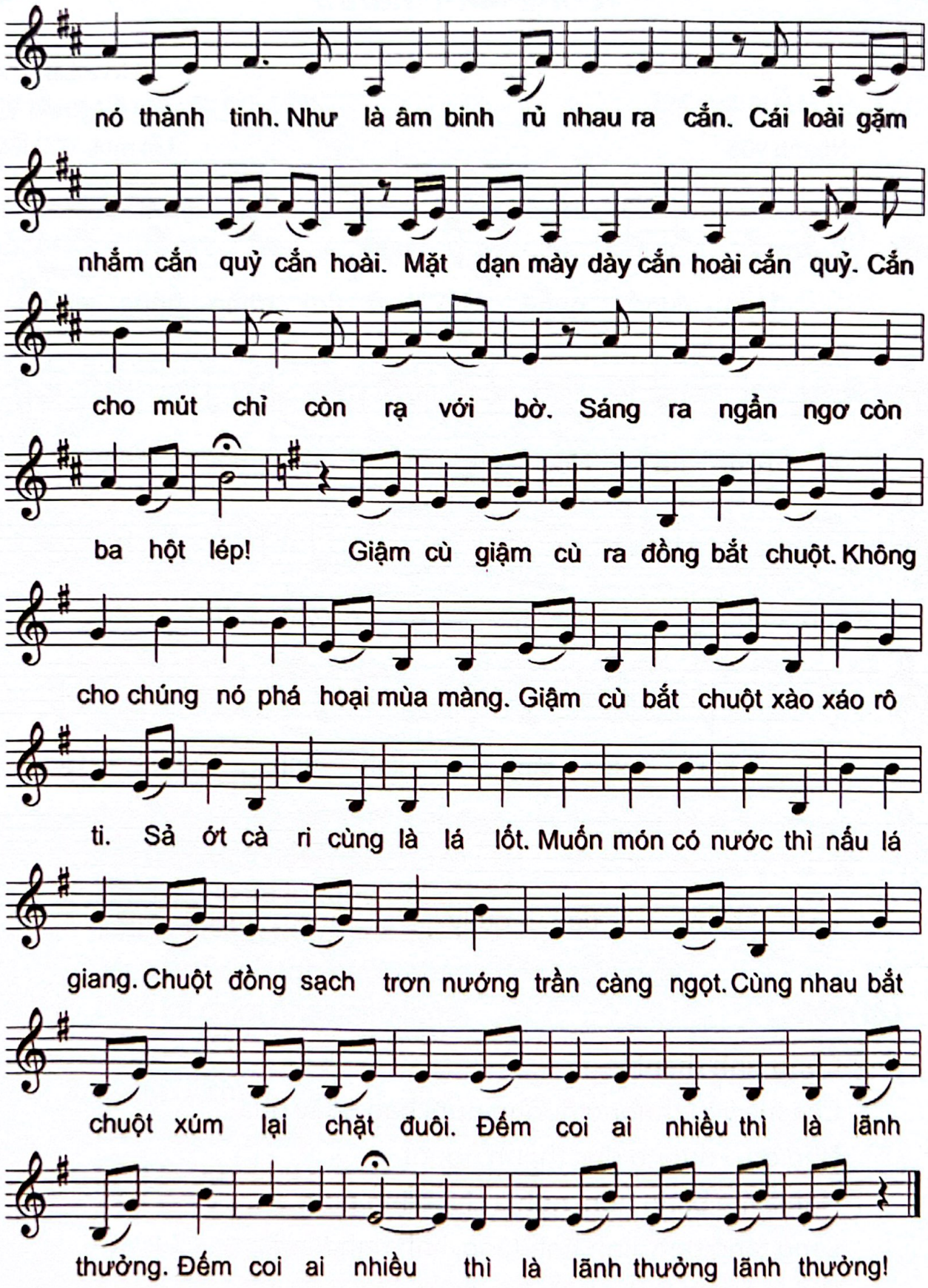
nó thành tinh. Như là âm binh rủ nhau ra cắn. Cái loài gặm
nhắm cắn quỷ cắn hoài. Mặt dạn mày dày cắn hoài cắn quỷ. Cắn
cho mút chỉ còn rạ với bờ. Sáng ra ngẩn ngơ còn
ba hột lép! Giậm cù giậm cù ra đồng bắt chuột. Không
cho chúng nó phá hoại mùa màng. Giậm cù bắt chuột xào xáo rô
ti. Sả ớt cà ri cùng là lá lốt. Muốn món có nước thì nấu lá
giang. Chuột đồng sạch trơn nướng trần càng ngọt. Cùng nhau bắt
chuột xúm lại chặt đuôi. Đếm coi ai nhiều thì là lãnh
thưởng. Đếm coi ai nhiều thì là lãnh thưởng lãnh thưởng!

LÝ CON CUA

(Công sinh thành)

Dân ca Cần Thơ
Kí âm: LƯ NHẤT VŨ
Lời mới: MỸ LIÊM

Nhanh vừa

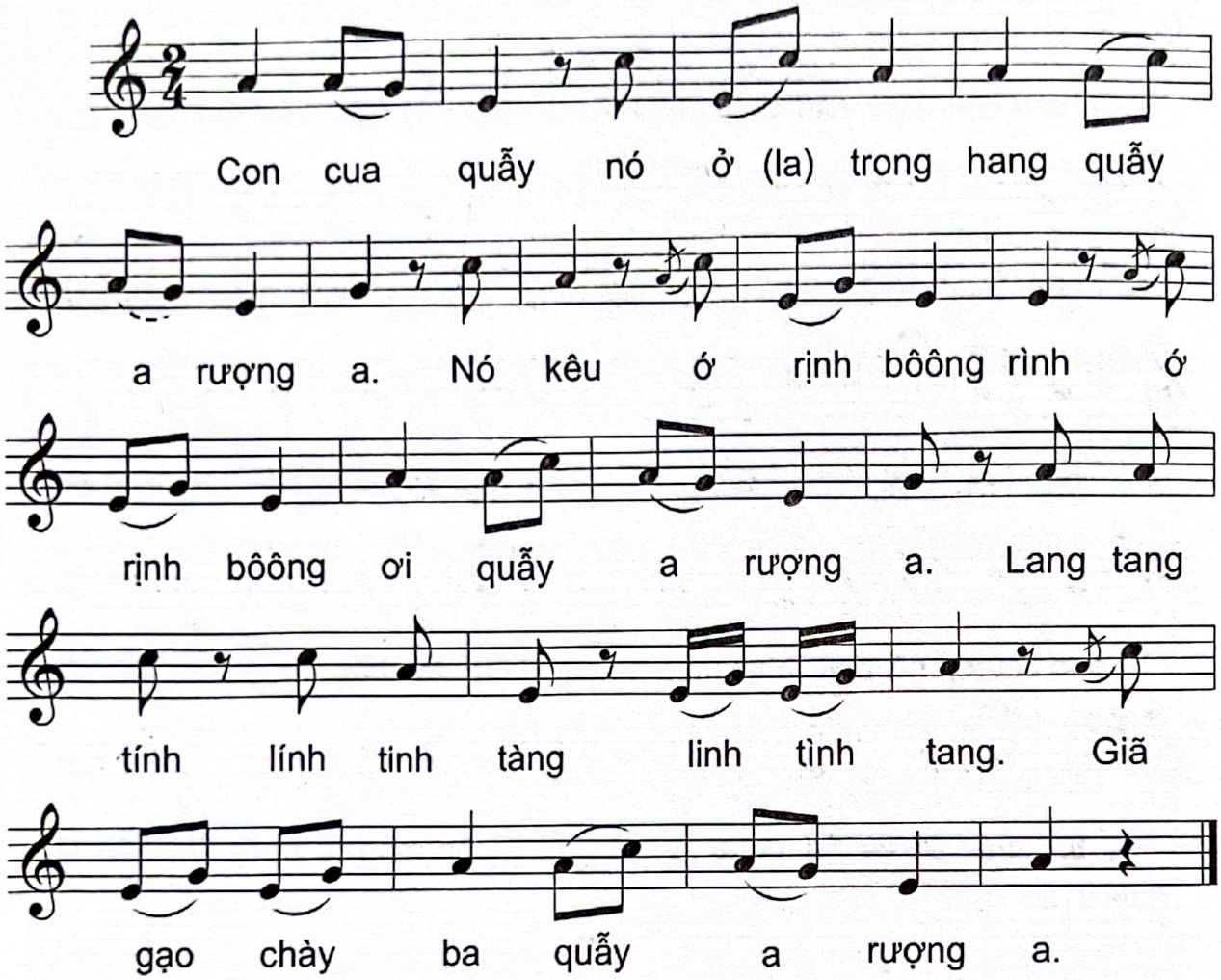

Lời mới:

Công sinh thành,
Cha mẹ yêu thương dưỡng nuôi bao ngày qua
Nhớ ơn - dưỡng dục thành người.
Nghĩa mẹ bằng non, nghĩa cha bằng non
Lang tang tính, lính tinh tàng, linh tình tang.
Nghĩa mẹ tình cha hỡi ai đừng quên!

LÝ CON CÚM NÚM

(Mừng chim hót)

Dân ca Bến Tre

Sưu tầm và kí âm: LƯ NHẤT VŨ

Lời mới: PHẠM THUÝ HOAN

Nhanh vừa (♩ = 108)

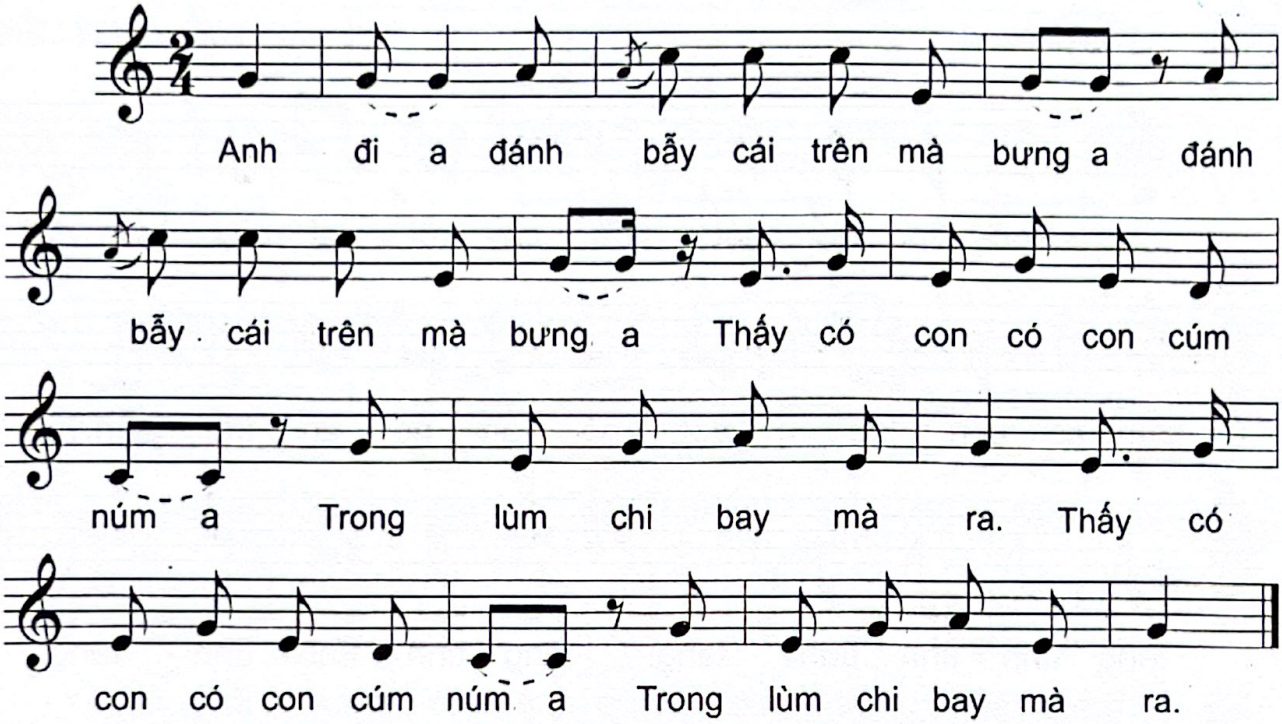

Lời mới:

1. Con chim non,
   Nó đứng chót vót cành cây cao
   Nó cất tiếng hót thật vui sao (a)
   Chim líu lo líu lo tưng bừng (a)
   Như lời chim thúc giục em
   Mau bước nhanh bước nhanh đến trường (a)
   Nhớ lời chim nhắc nhở luôn.

2. Chim ơi chim,
   Em hứa cố gắng học chăm ngoan
   Cho xứng tiếng hót của chim non
   Cho má ba má ba vui lòng (a)
   Ơn thầy cô dắt dìu em
   Luôn khắc ghi khắc ghi trong lòng (a)
   Em mừng, chim hót thiệt hay.

LÝ CON KHỈ

(Ngày xuân em hát dân ca)

Dân ca Nam Bộ

Sưu tầm và kí âm: TRẦN KIẾT TƯỜNG

Lời mới: MỸ LIÊM

Vừa phải

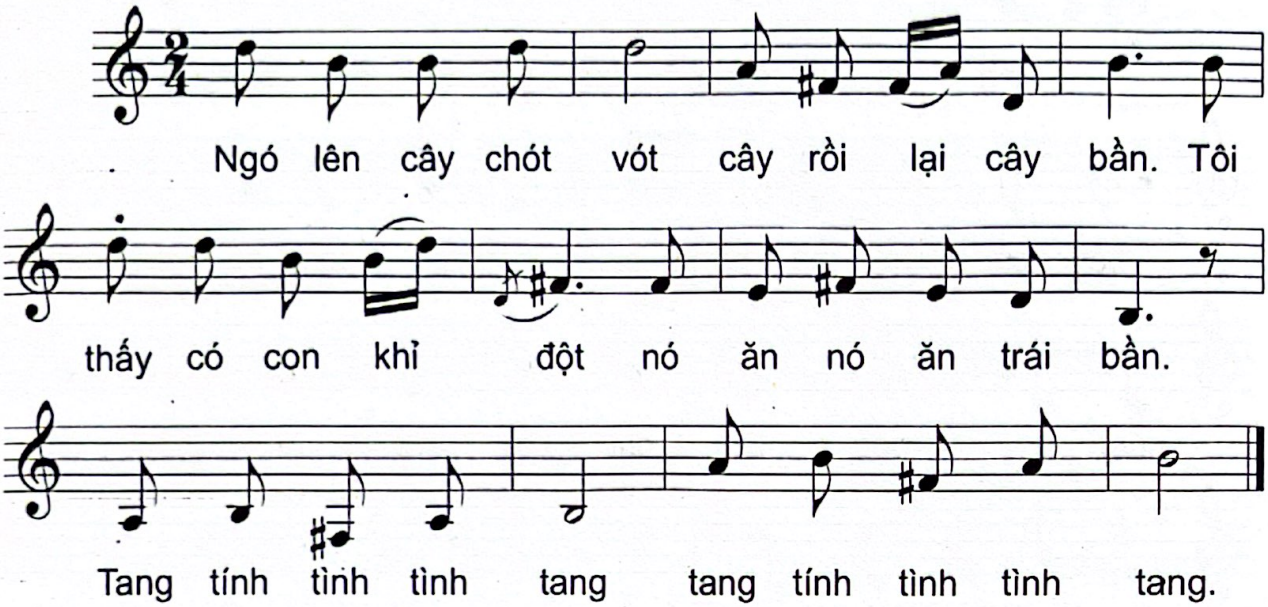

Lời mới:

1. Nắng xuân trên khắp nẻo
   Quê hương tràn niềm vui
   Chim hót líu lo trên cành
   Bướm xinh múa bên mai, đào…
   Xuân hát điệu dân ca
   Nhạc cổ truyền nước ta.

2. Lý bông xanh, bông trắng
   Điệu giặm, điệu đồng dao
   Em hát, múa bên tiếng đàn
   Tiếng ru, ví… bên câu hò
   Quê hương tràn tiếng ca
   Cùng hát điệu dân ca.

LÝ CON MÈO

(Búp bê ngoan)

Dân ca Mỏ Cày - Bến Tre
Sưu tầm và kí âm: LƯ NHẤT VŨ
Lời mới: LÊ GIANG

Nhanh, hồn nhiên, ngây thơ

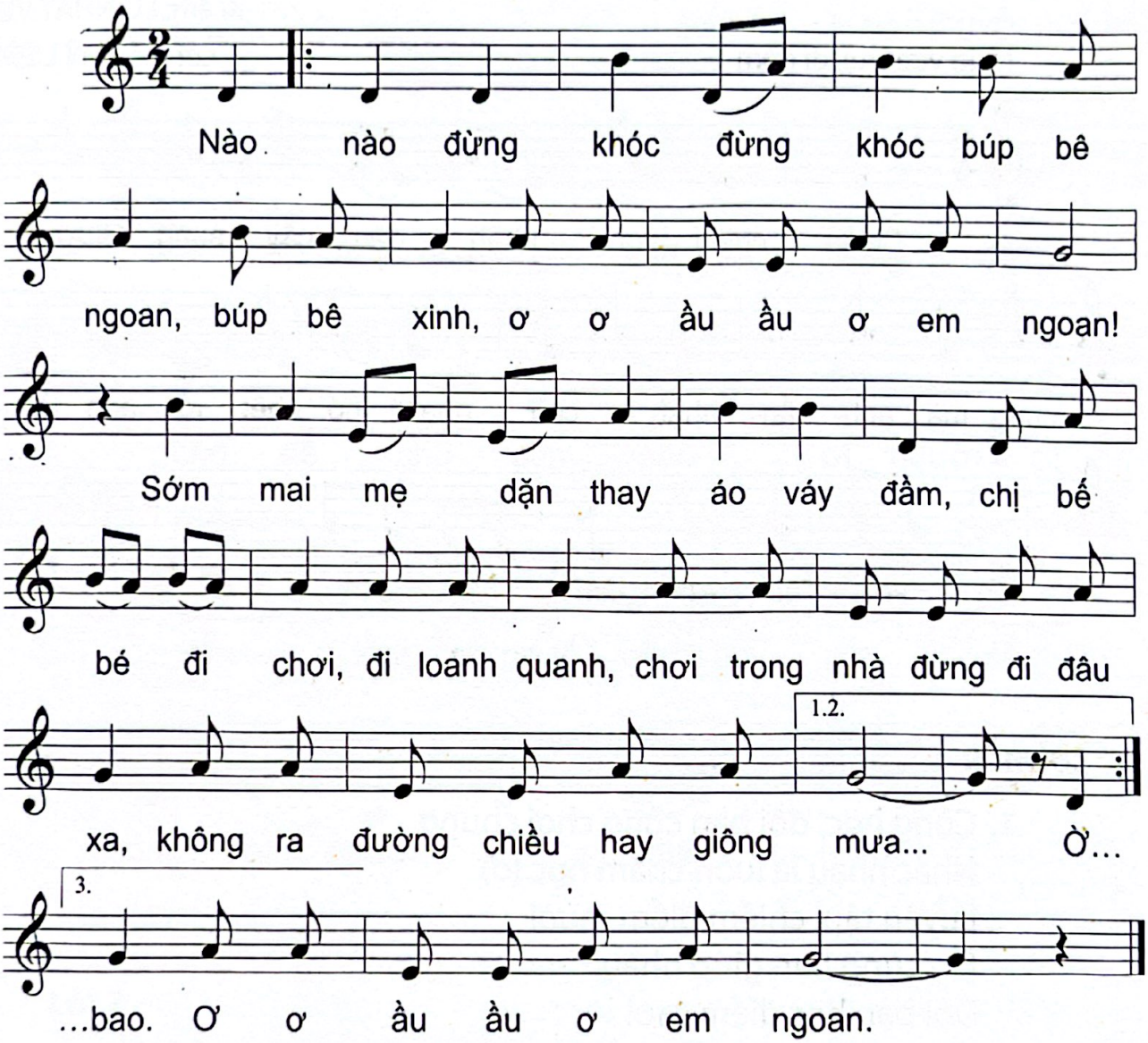

Lời 2

Ờ ờ đừng khóc đòi bế, búp bê ngoan, búp bê xinh ơ ơ ầu ầu ơ em ngoan!

Bé ngoan chị dạy em hát múa xoè, chị bế bé đi chơi, em tôi ngoan, em vâng lời cười tươi như hoa, em vâng lời chị thơm em ngoan.

Lời 3

Kìa kìa đường phố đẹp quá, nắng lung linh, em xinh xinh đi trong lề, bồng em trên tay.

Búp bê thật đẹp đôi má phính tròn, chị dắt bé tung tăng, ra công viên, em vui đùa mừng hoa, yêu hoa, đêm đêm về cười trong chiêm bao.

Ơ ơ ầu ầu ơ em ngoan!

LÝ CON NHẠN

(Cùng học cùng chơi)

Dân ca Trà Vinh
Kí âm: LƯ NHẤT VŨ
Lời mới: MỸ LIÊM

Nhịp vừa, vui, dí dỏm

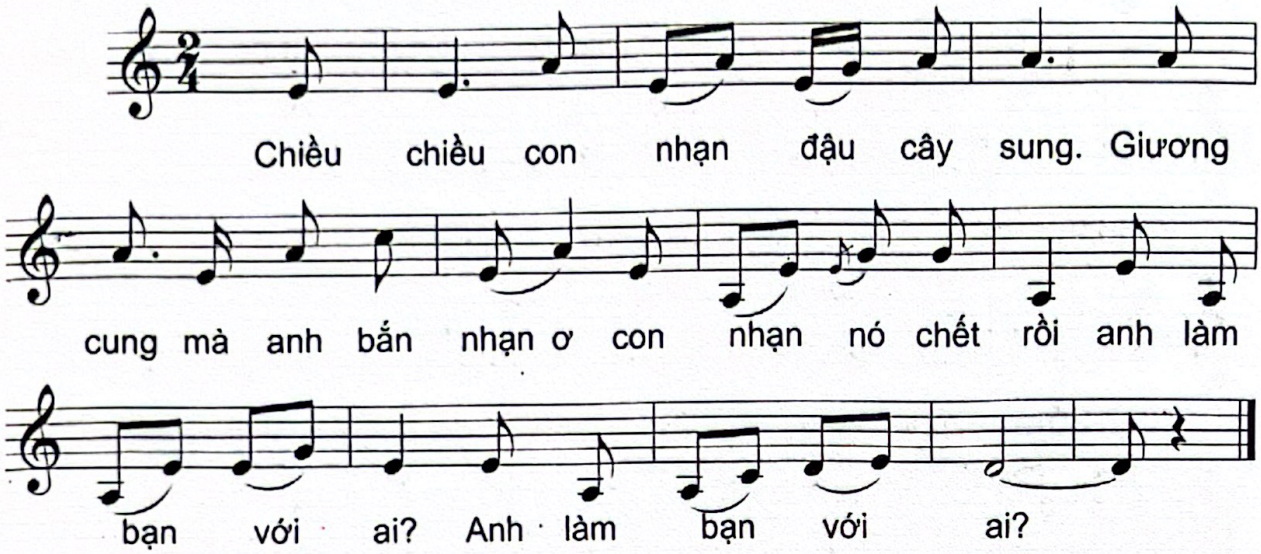

Lời mới:

1. Cùng học, đôi bạn cùng chơi chung
   Nhắc nhau là luôn chăm học (ơ)
   Luyện tập, chiếm điểm mười
   Em cùng bạn giúp nhau
   Đôi bạn học điểm cao!

2. Chiều chiều, đôi bạn cùng nhau ôn
   Ôn văn cùng ôn toán thuộc (ơ)
   Điểm mười, em đứng đầu
   Lớp nhiều bạn giúp nhau
   Đôi bạn học điểm cao!

LÝ CON SÁO

Dân ca Thừa Thiên - Huế

Chậm rãi (♩ = 60)

Sưu tầm và kí âm: NGUYỄN HỮU BA

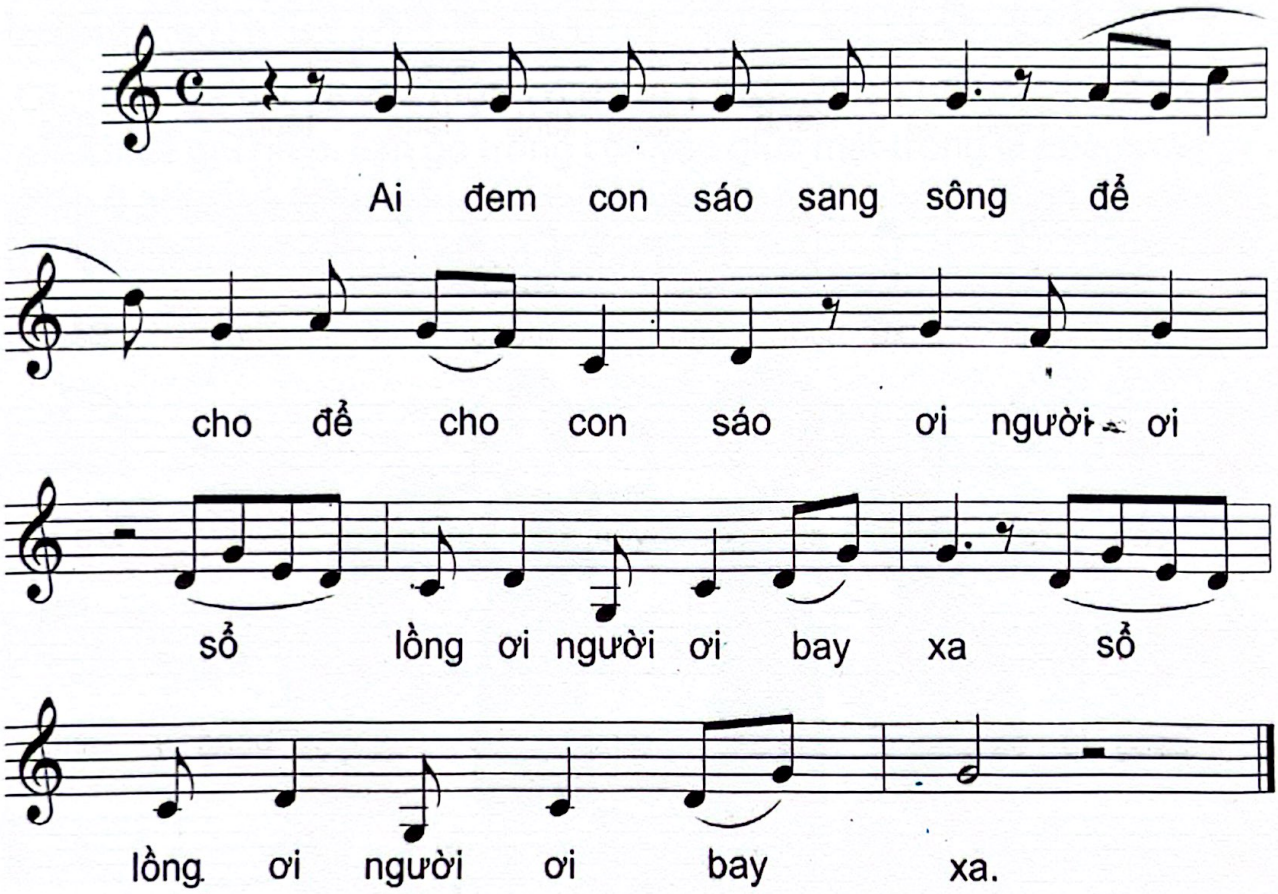

Lời 2

Non cao ai đắp nên cao
Bể - sâu, bể sâu nhờ bởi - ơi người ơi
Ai đào ơi người ơi nên sâu
Ai đào ơi người ơi nên sâu.

BỎ BỘ

Hát Xoan Phú Thọ
Sưu tầm: TÚ NGỌC
Kí âm: NGUYỄN NGỌC OÁNH

Nhịp vừa

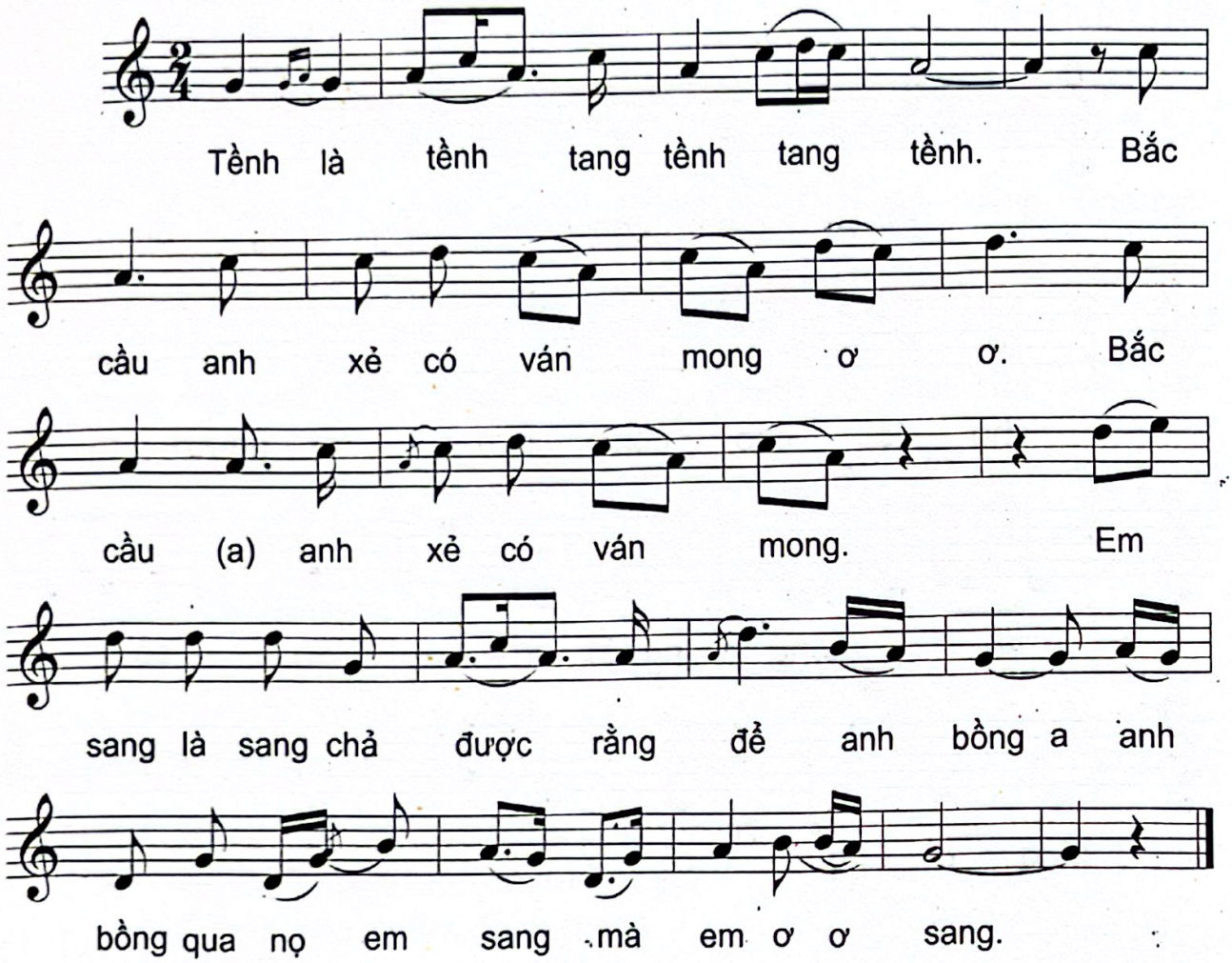

Thực hành: Múa Bỏ bộ

– Số lượng người tham gia: 4 đến 8 đôi bạn.

– Cách múa: Mở đầu của điệu hát múa này là hồi trống. Khi hồi trống bắt đầu thì các bạn bước ra, xếp thành 2 hàng song song nhau. Bắt đầu bài hát bằng câu "Tềnh là tềnh…".

– Chân bước nhỏ, đều và theo nhịp: giậm chân phải vỗ tay – hơi nhiêng về phải - phách mạnh (trọng âm) trước đến chân trái - phách nhẹ. Mỗi bước có nhún nhẹ (kể cả giậm chân tại chỗ hoặc bước đều theo nhịp) và chân

phải luôn bước trước. Các bạn bước đều lên và xuống, tạo đội hình hàng dọc, hoặc hàng ngang; mặt đối mặt tiến lên hoặc cùng lùi để mở rộng đội hình…

– Động tác tay đơn giản như cuộn bàn tay, cuộn cánh tay, động tác trồng, cấy, se chỉ, vá may, luồn kim hoặc cả cánh tay đưa lên và xuống nhịp nhàng theo chân.

– Các bạn vừa hát và vừa múa, có thêm 1 hoặc 2 bạn gõ trống con và gõ phách để giữ nhịp. Bạn gõ trống con vào giữa mặt trống là phách mạnh (đầu ô nhịp) và tang trống là phách yếu. Bạn gõ phách sẽ gõ tất cả các phách nhưng phách mạnh gõ mạnh hơn.

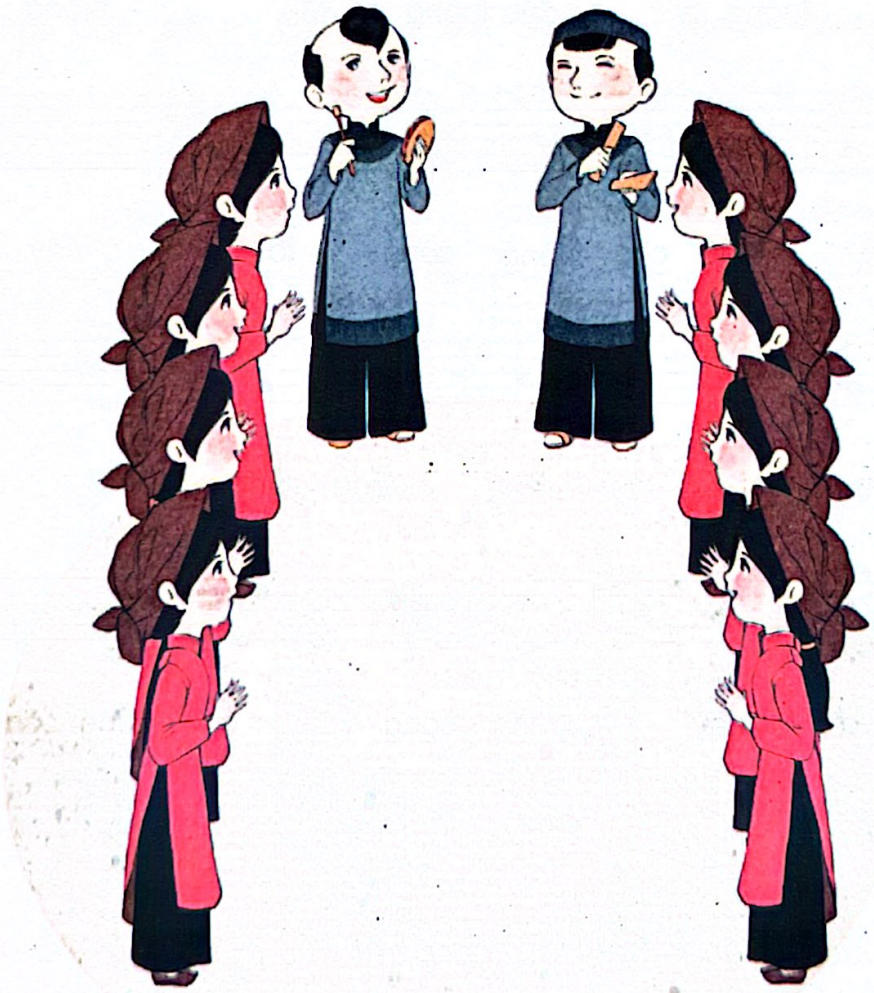

TRỒNG BÔNG LUỐNG ĐẬU

Hát Xoan Phú Thọ

Sưu tầm và kí âm: TÚ NGỌC

Nhịp vừa

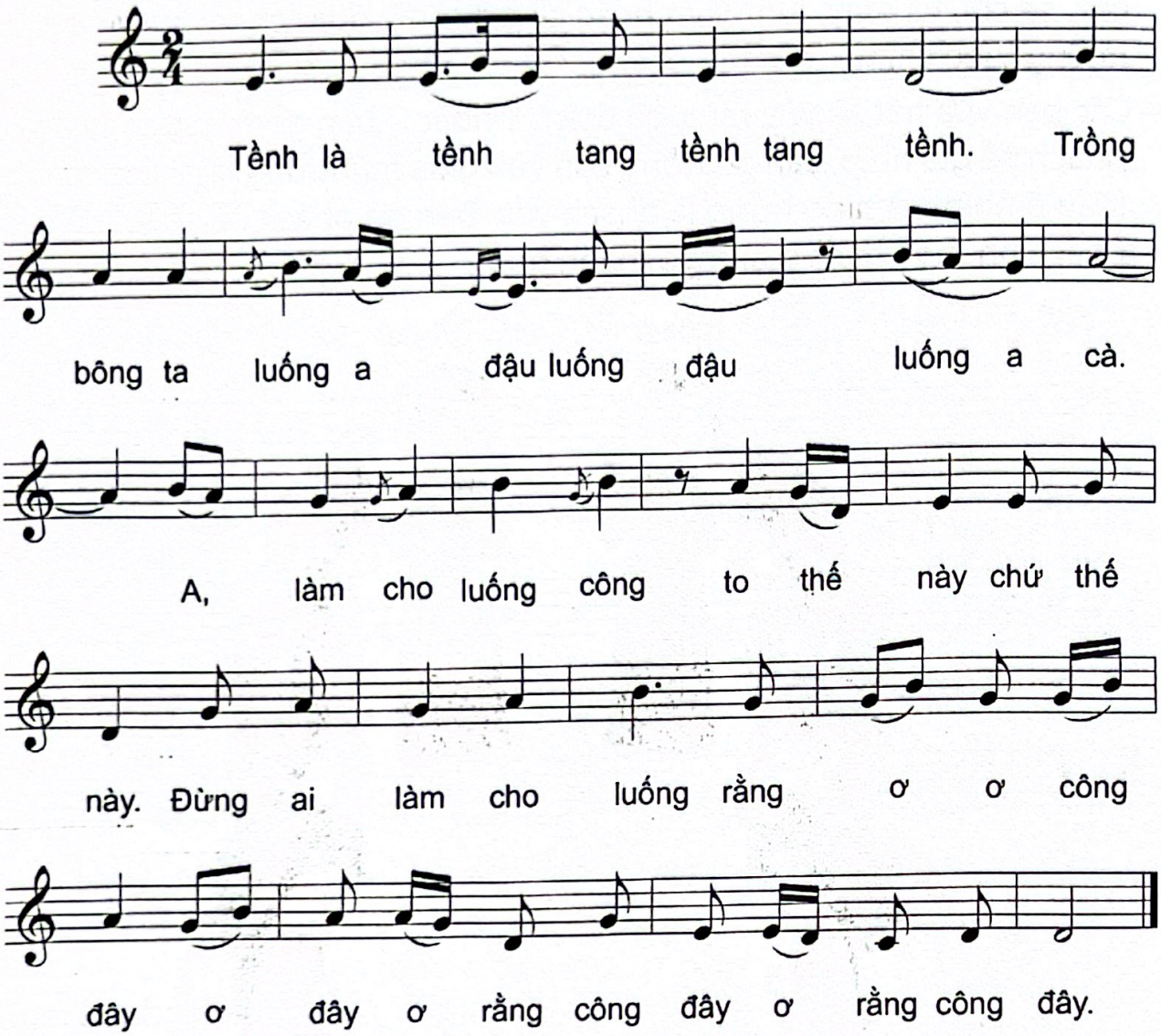

Lưu ý:

Trồng bông luống đậu là bài Hát Xoan, bắt đầu bằng câu "Tềnh là tềnh…" và kèm động tác múa. Các em làm động tác múa thể hiện việc trồng bông, luống đậu…

KHUÊ NÔNG LÊ

(Chặt gỗ đóng thuyền)

Dân ca Cống

Sưu tầm: HUY TRẦN - HỮU THU

Phỏng dịch: TÔ VŨ

Hơi nhanh, chắc-khoẻ

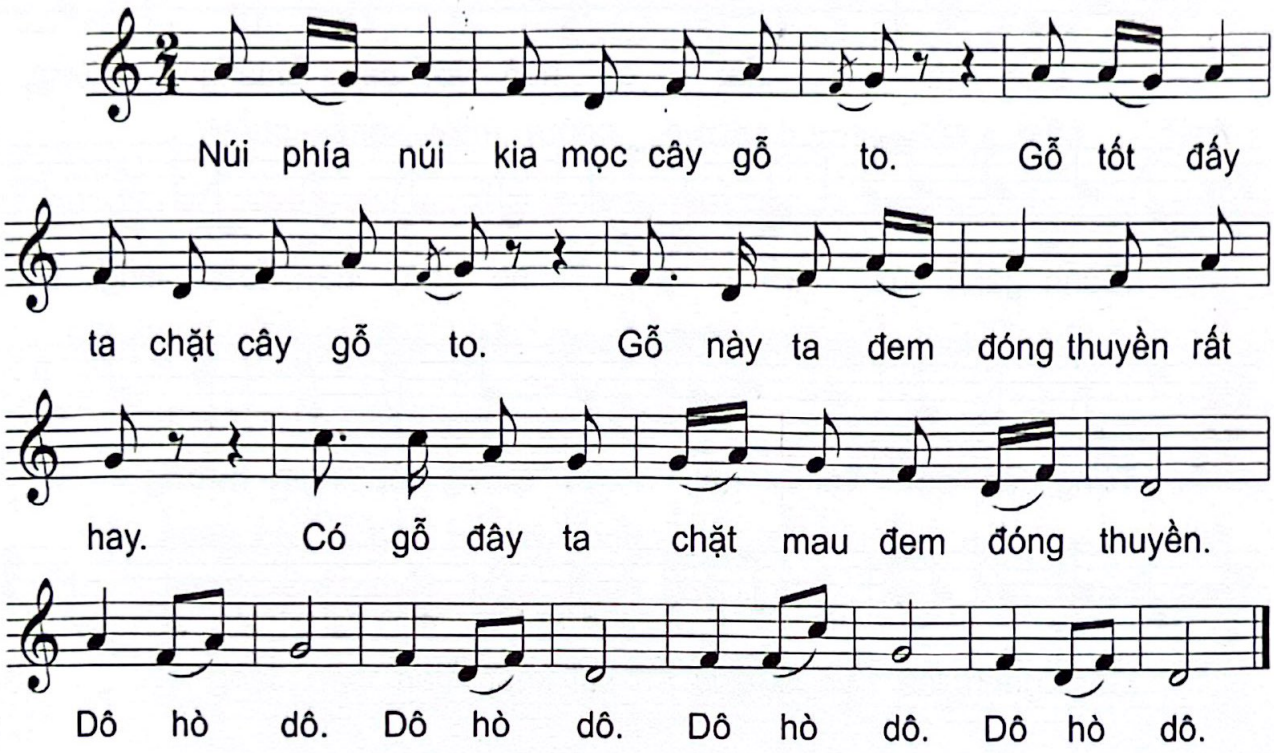

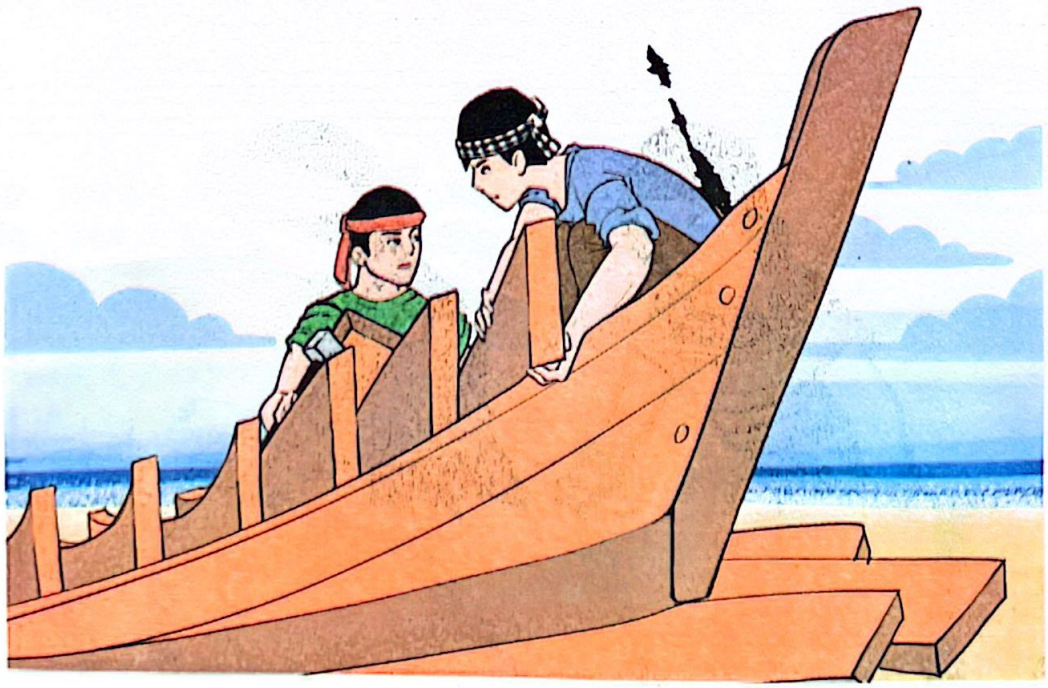

ĐI CẮT LÚA

Dân ca Hrê
Sưu tầm và kí âm: LÊ TOÀN HÙNG
Lời mới: MINH CHÂU

Nhanh vừa

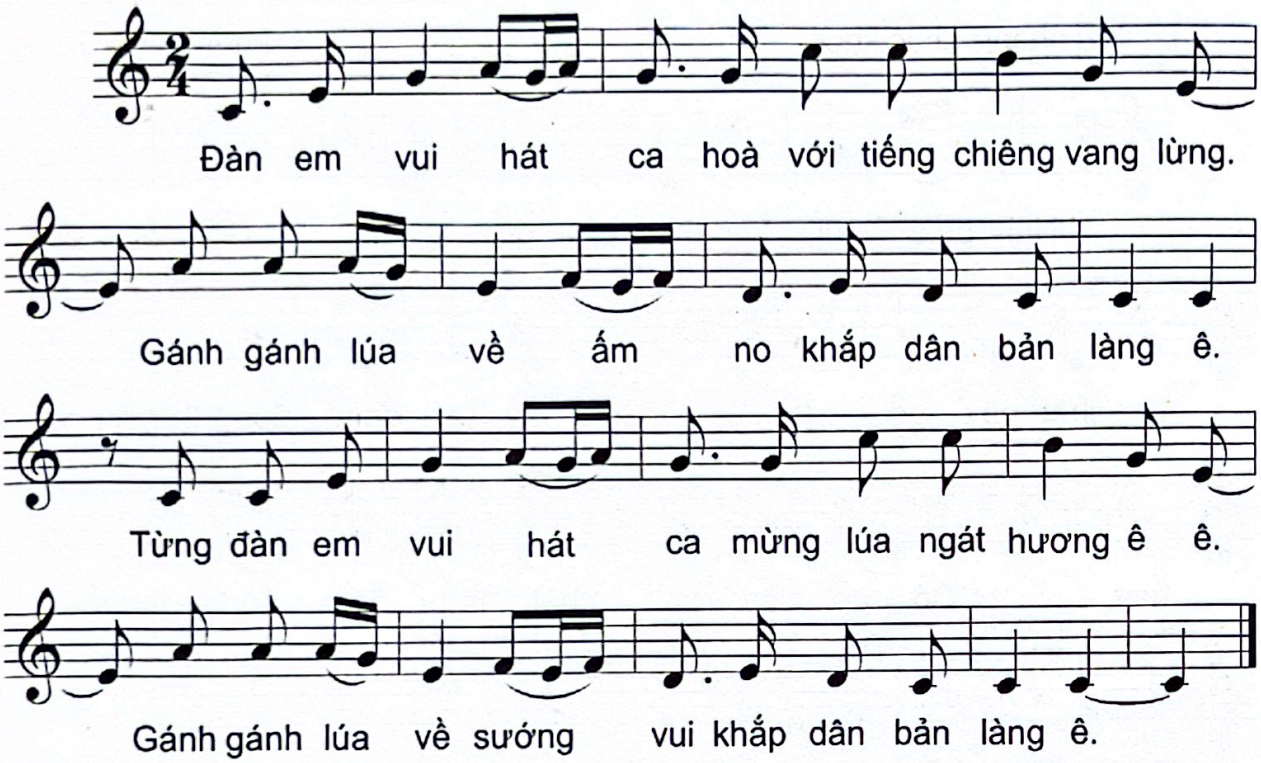

TIẾNG SÁO XA LÁ

Dân ca H'mông
Kí âm: ĐỖ MINH
Lời mới: MỸ LIÊM

Vừa phải - Êm dịu, trữ tình

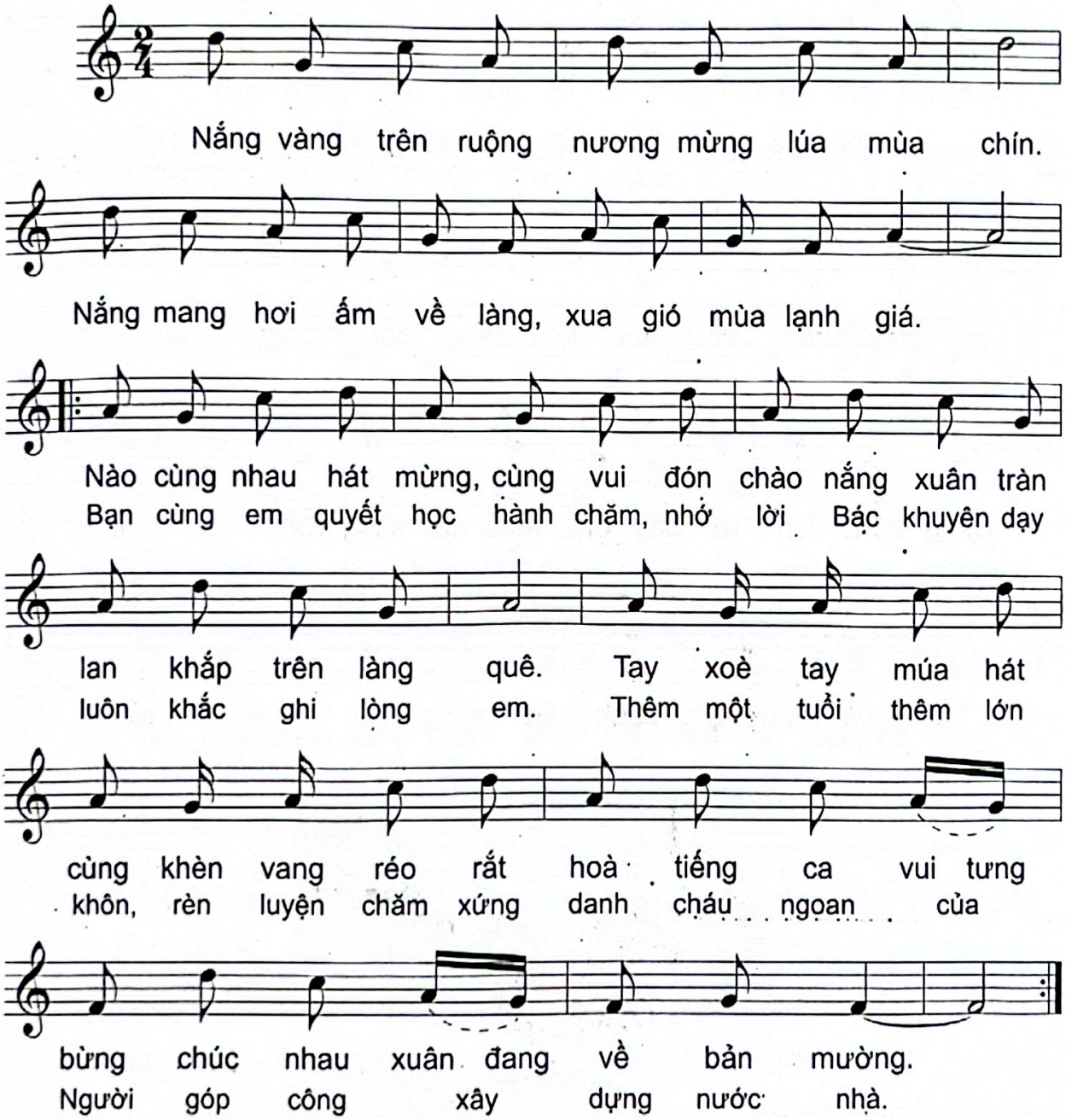

GA PHÀ TÉ LE

(Gà gáy te te)

Dân ca Cống
Sưu tầm: HUY TRẦN - HỮU THU
Kí âm, phỏng dịch: HUY TRẦN

Nhanh vui (♩ = 104)

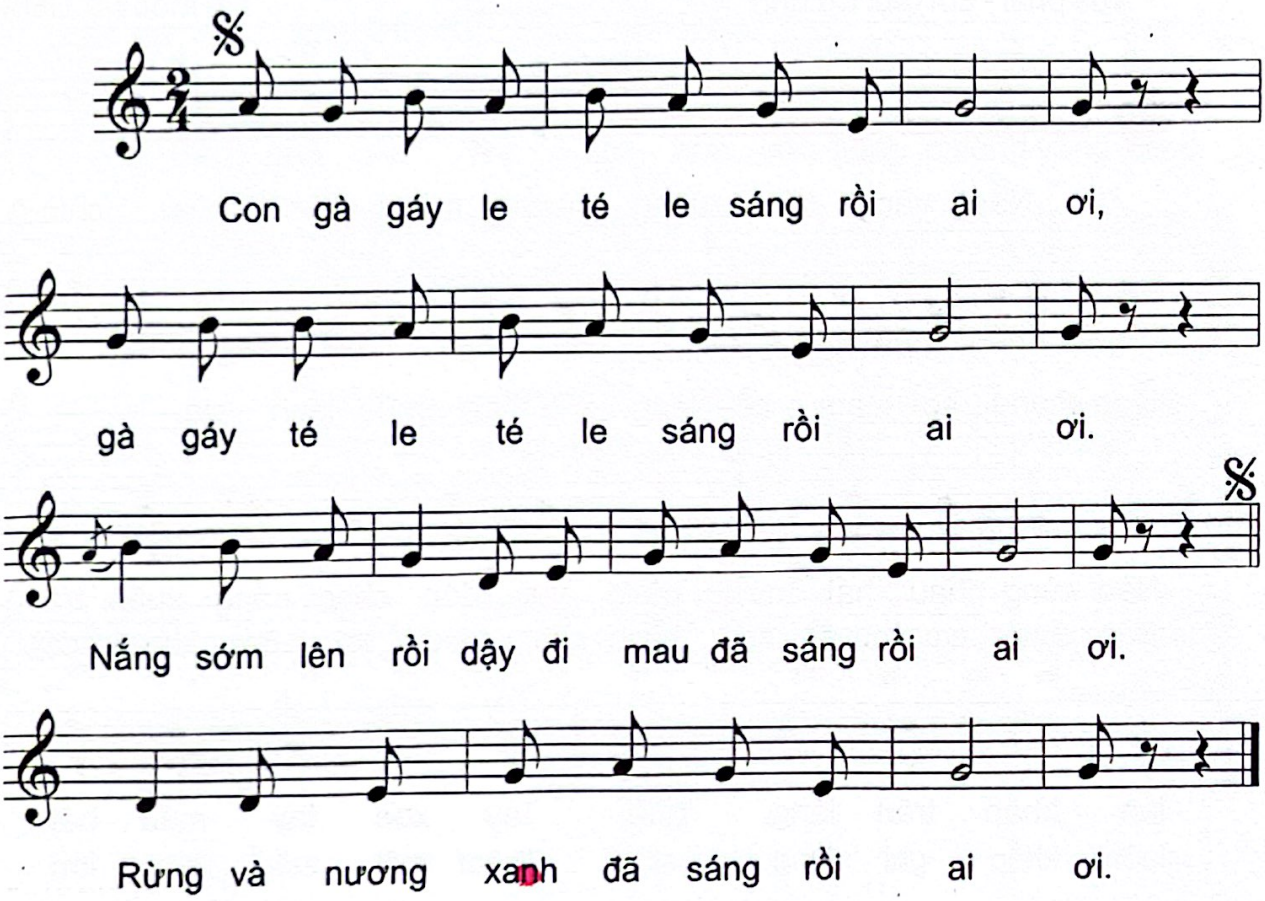

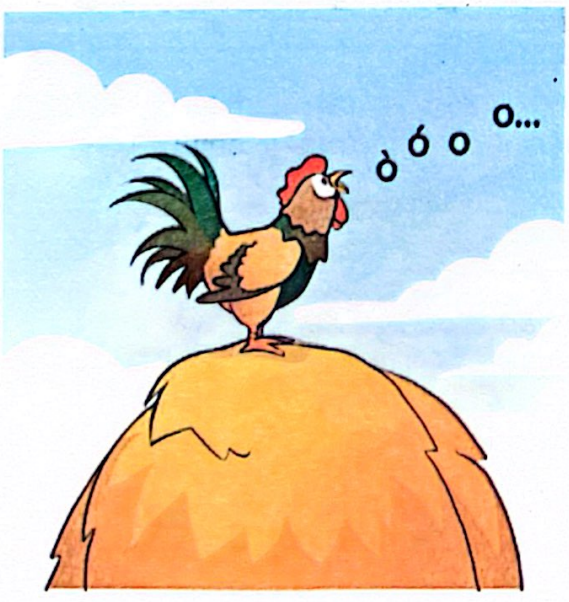

GÀ RỪNG

Dân ca Ra-glai

Nhịp vừa - Rộn ràng, phấn chấn

Lời mới: LƯ NHẤT VŨ

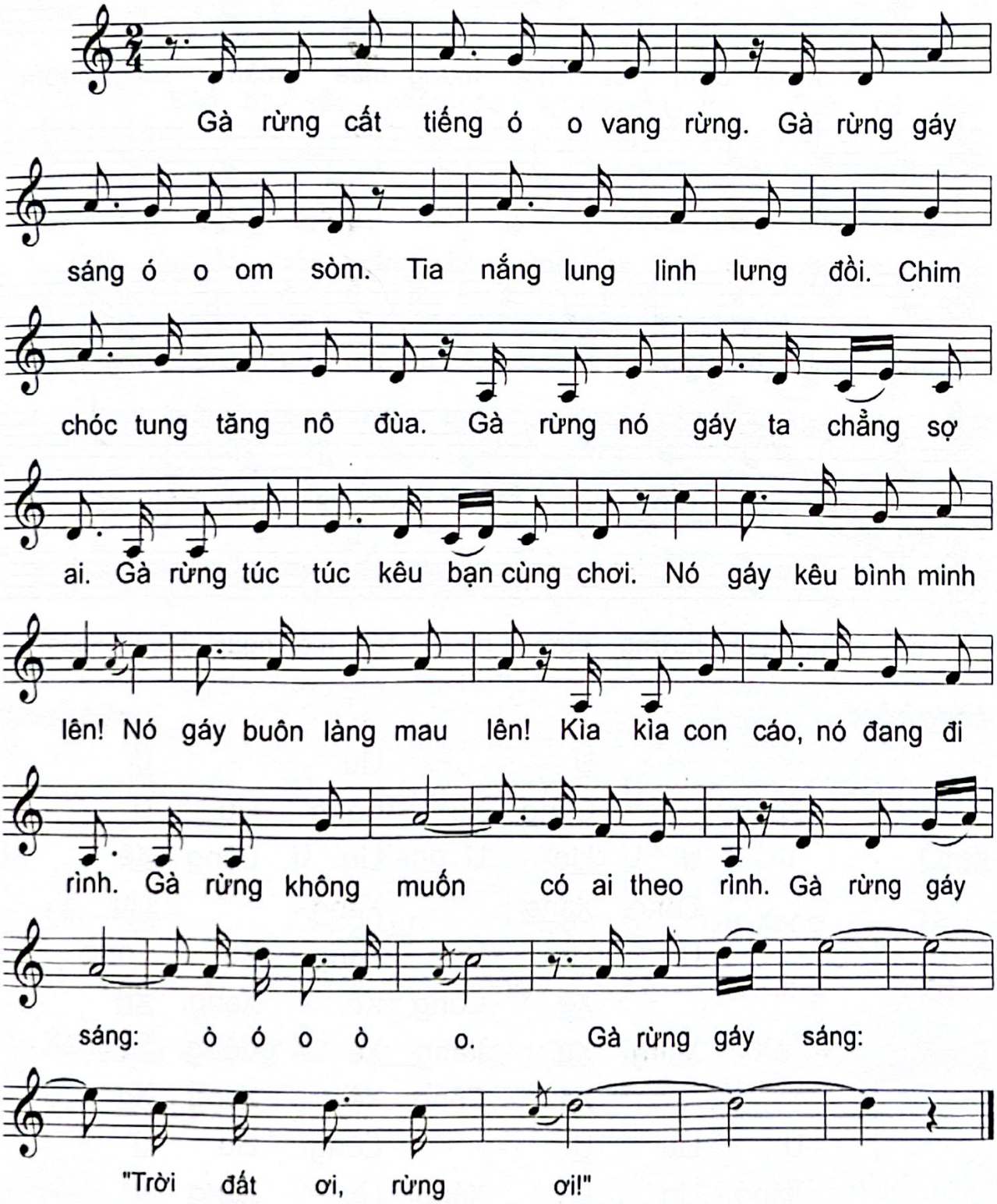

LẠC ÂM THIỀU

Nhạc Tài tử Nam Bộ

Nhịp vừa

Biên soạn: MỸ LIÊM

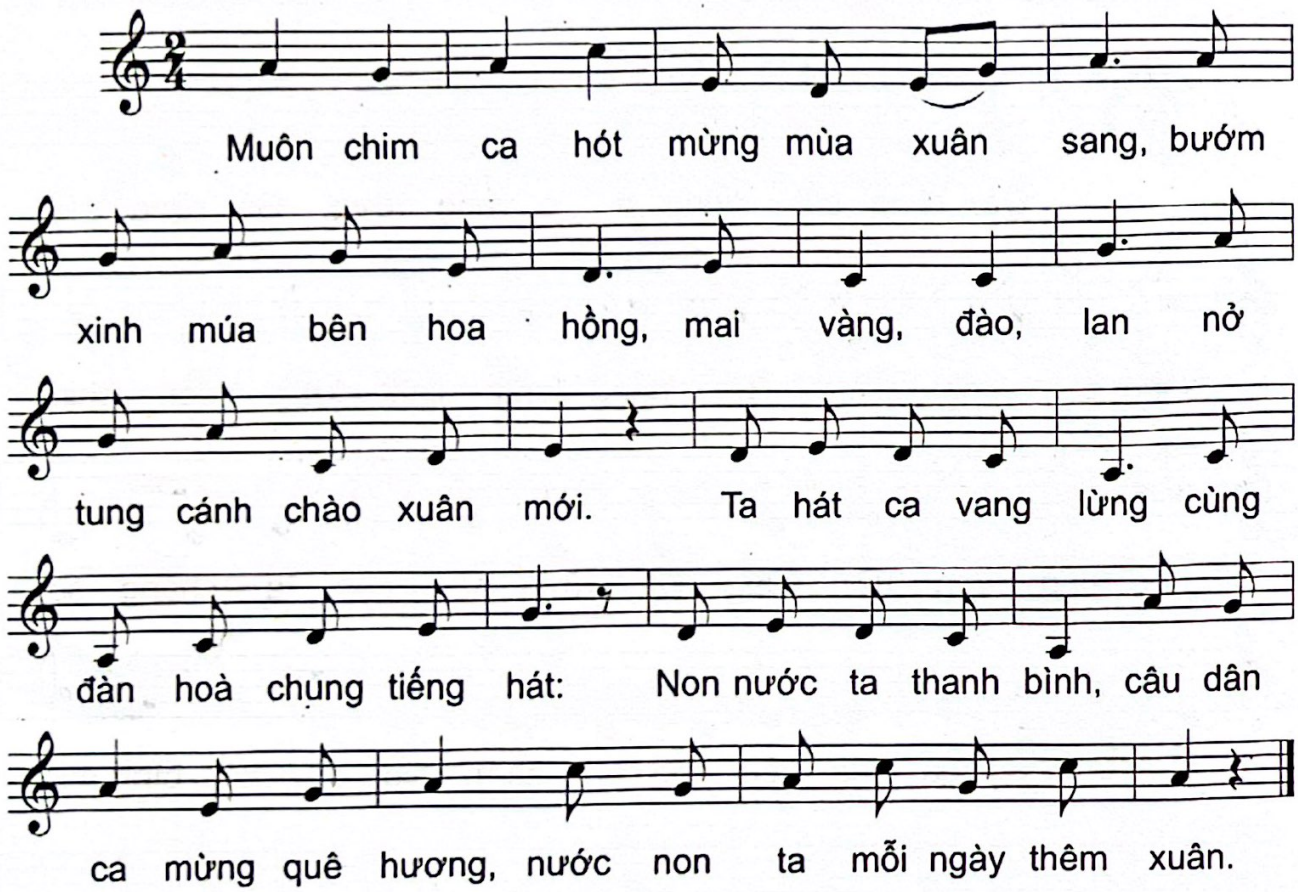

Lòng bản:

		U		Liu		U
Xáng		Công	Xê	Công	Liu	U
	U	Liu	U	Liu	Công	Xê
	Công	Xang		Xang		Liu
	U	Liu	U	Xang	Xê	Công
		Xê	Công	Xê	Xang	Xư
	Xang	Xư	Xang	Xê	Công	Liu
		Xê	Công	Xê	Xang	Xư
U	Liu	U		Công	Liu	U
Xáng	Liu	U	Xáng	Liu	Xáng	U

THIÊN BẤT TÚC

Nhạc Tài tử Nam Bộ

Nhịp vừa

Biên soạn: PHẠM VĂN NGHI

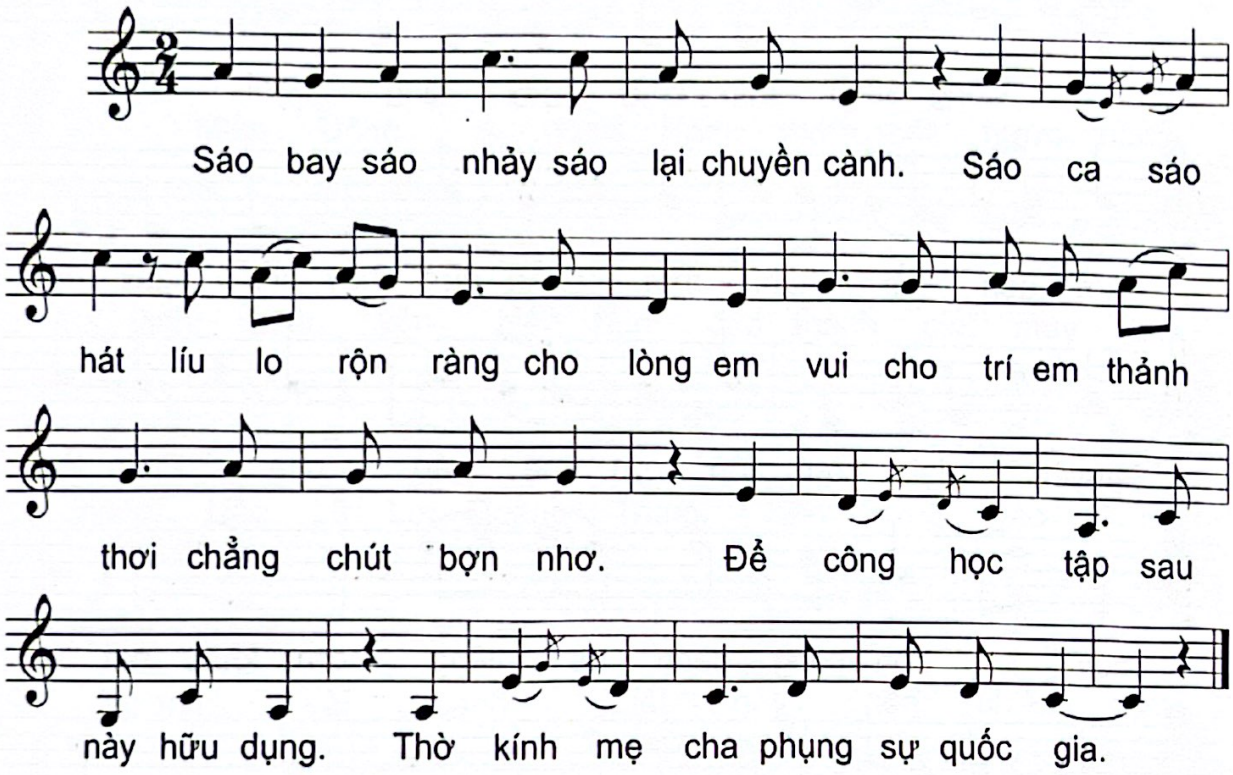

Lòng bản:

U Liu U Xáng Xáng U Liu Công ___

U Liu U Xáng Xang U Liu Công

Liu Xề Công Liu Liu U Liu Xang Liu

U Liu U Liu ___ Công Xê Xang Xư

Xang Hò Xang Xư ___ Xư Công Xê Xang

Xê Công Xê Xang ___

THU HỒ

Nhạc Tài tử Nam Bộ

Lời mới: PHẠM VĂN NGHI

Nhịp vừa

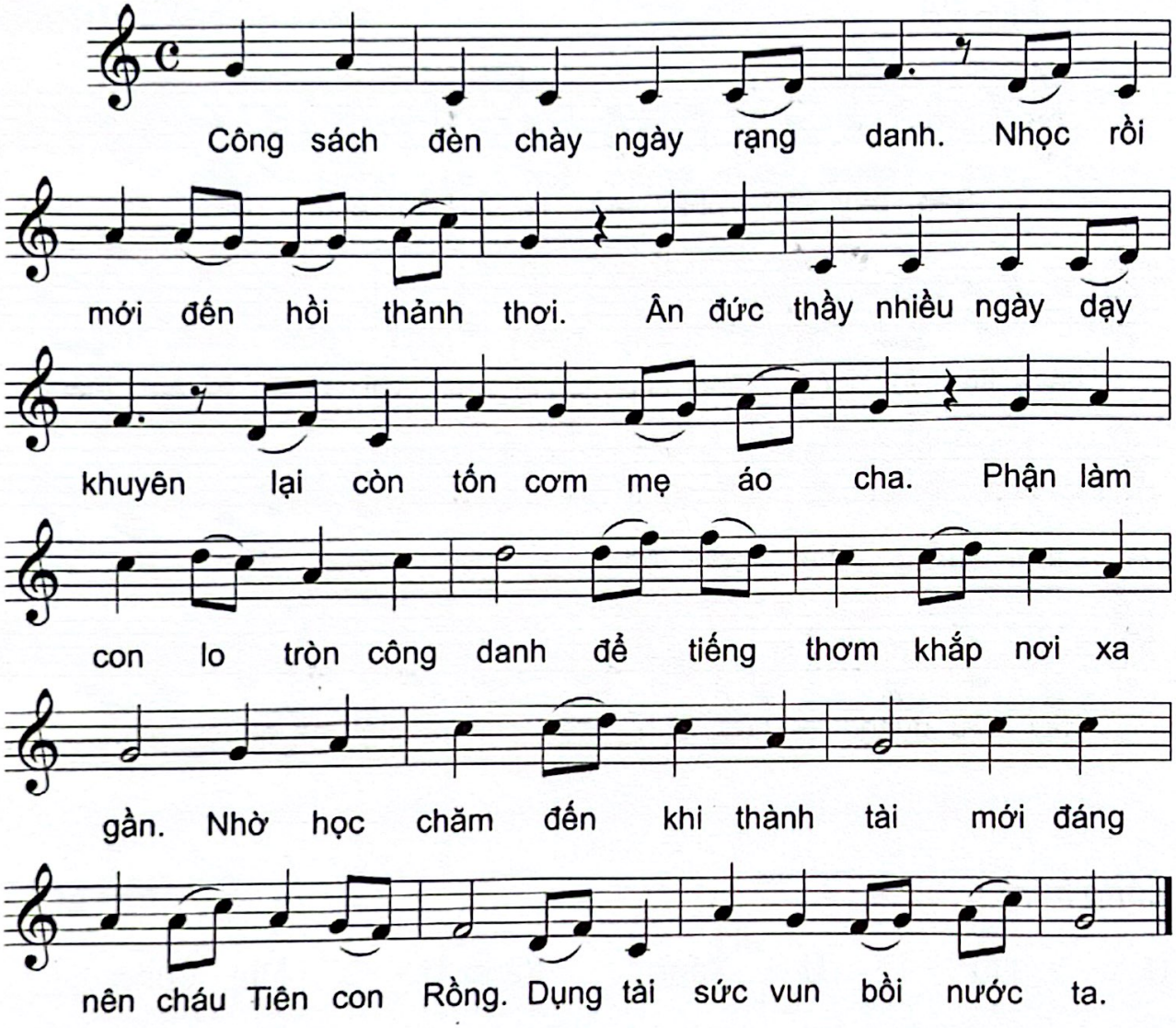

Lòng bản:

Xê	Công	Hò	Hò	Hò	Xư	Xang
Xư	Hò	Cống	Xê	Xang	Cống	Xê
Xê	Công	Hò	Hò	Hò	Xư	Xang
Xư	Hò	Cống	Xê	Xang	Cống	Xê
Xê	Công	Liu	U	Công	Liu	U
U	U	Liu	U	Liu	Công	Xê
Xê	Công	Liu	U	Liu	Công	Xê
Liu	Liu	Công	Liu	Công	Xê	Xang
Xư	Hò	Cống	Xê	Xang	Cống	Xê

TÒNG QUÂN

Nhạc Cung đình Huế
Biên soạn: BỬU LỘC

Nhịp vừa, mạnh mẽ

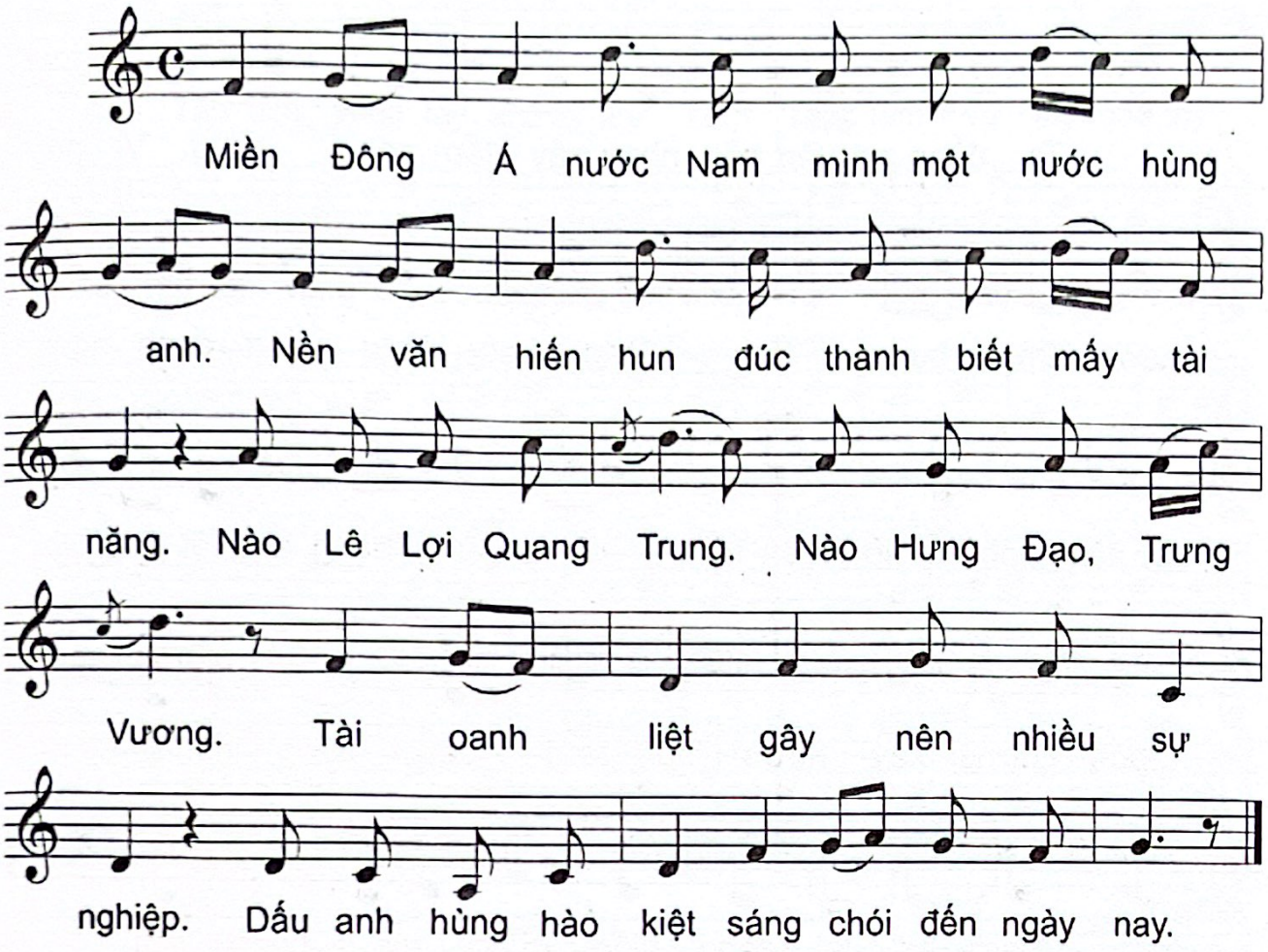

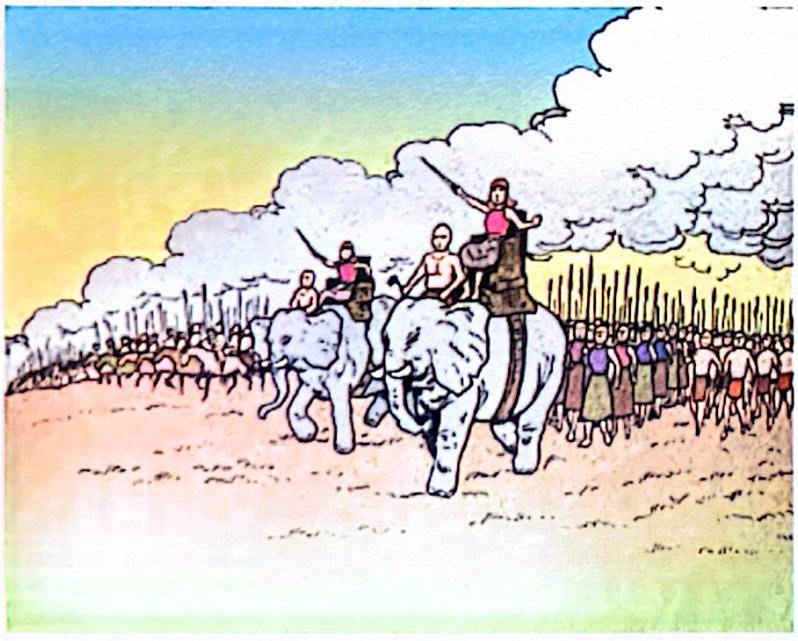

ĐĂNG ĐÀN CUNG

Nhạc Cung đình Huế
Biên soạn: MỸ LIÊM

Nhịp vừa, mạnh mẽ

Ta đồng nguyện bên nhau xây đắp non sông. Vì non nước vững bước lên đàng. Lạc Hồng vang danh nghìn đời nên sách sử hơn bốn nghìn năm. Cùng dâng sức tài đức cho đời, dựng xây nước non tươi đẹp xứng danh nghìn xưa. Đem trí tài dâng hiến quốc gia hùng vinh.

TẬP TẦM VÔNG

Đồng dao Nam Bộ

Nhịp vừa

Biên soạn: LÊ GIANG

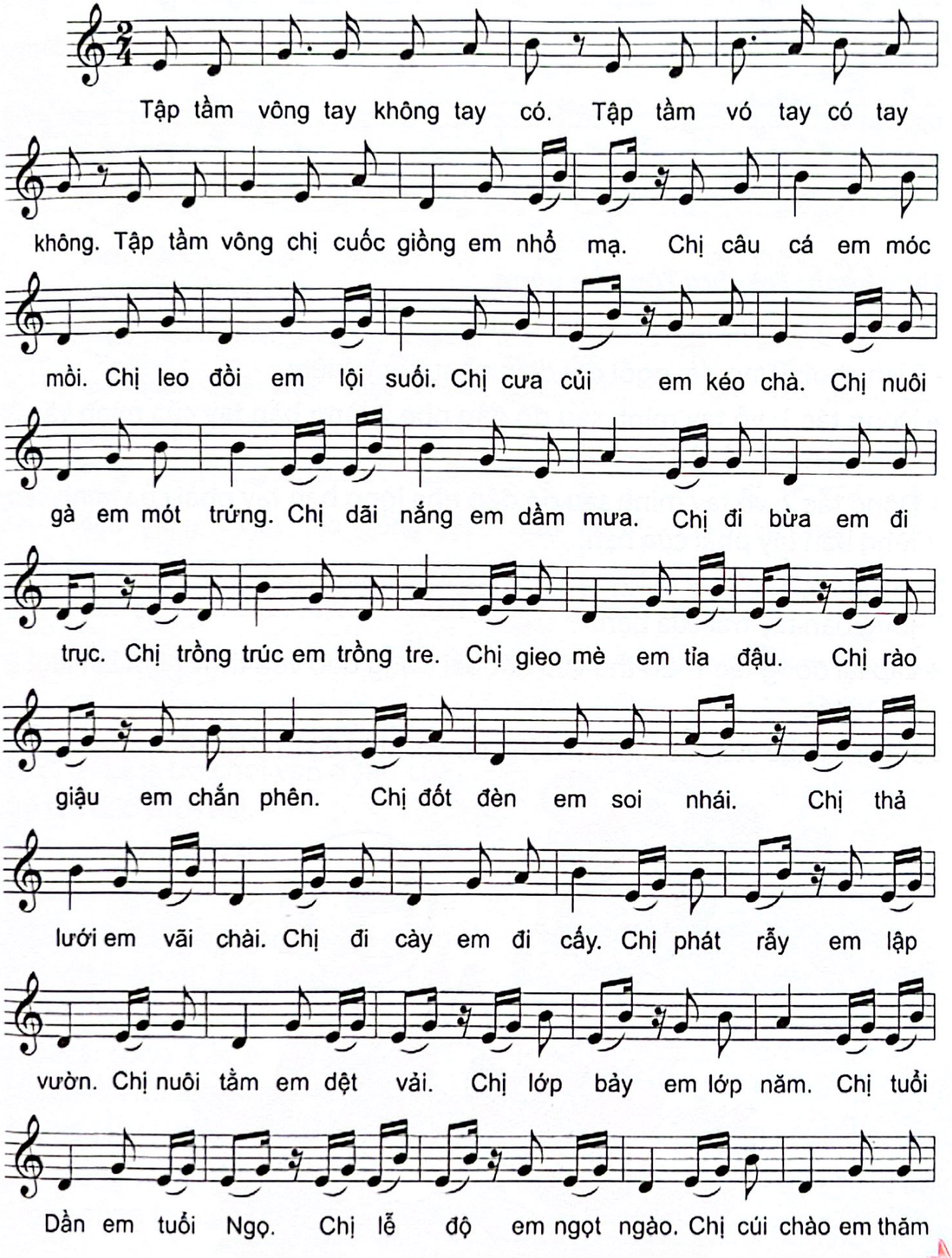

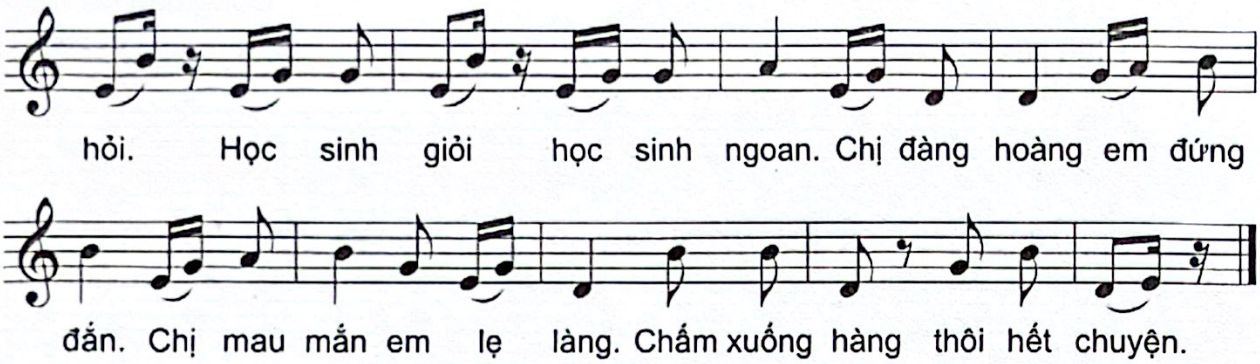

Thực hành: Trò chơi Tập tầm vông

- Số lượng người chơi: từng đôi một
- Cách chơi: Từng đôi ngồi đối diện nhau thực hiện:

+ Động tác 1: vỗ tay mình sau đó đập nhẹ 2 lòng bàn tay của mình vào 2 lòng bàn tay của bạn.
+ Động tác 2: vỗ tay mình sau đó đập nhẹ lòng bàn tay phải của mình vào lòng bàn tay phải của bạn.
+ Động tác 3: vỗ tay mình sau đó đập nhẹ lòng bàn tay trái của mình vào lòng bàn tay trái của bạn.
+ Lặp lại động tác 1. Cứ thế vừa hát bài đồng dao vừa thực hiện lần lượt 3 động tác.

Các bạn có thể vừa hát vừa làm động tác với nhịp độ từ chậm đến nhanh dần.

ĐI ĐI LẠI LẠI

Đồng dao Thái

Nhịp vừa đến nhanh

Sưu tầm, kí âm, dịch lời: TÔ NGỌC THANH

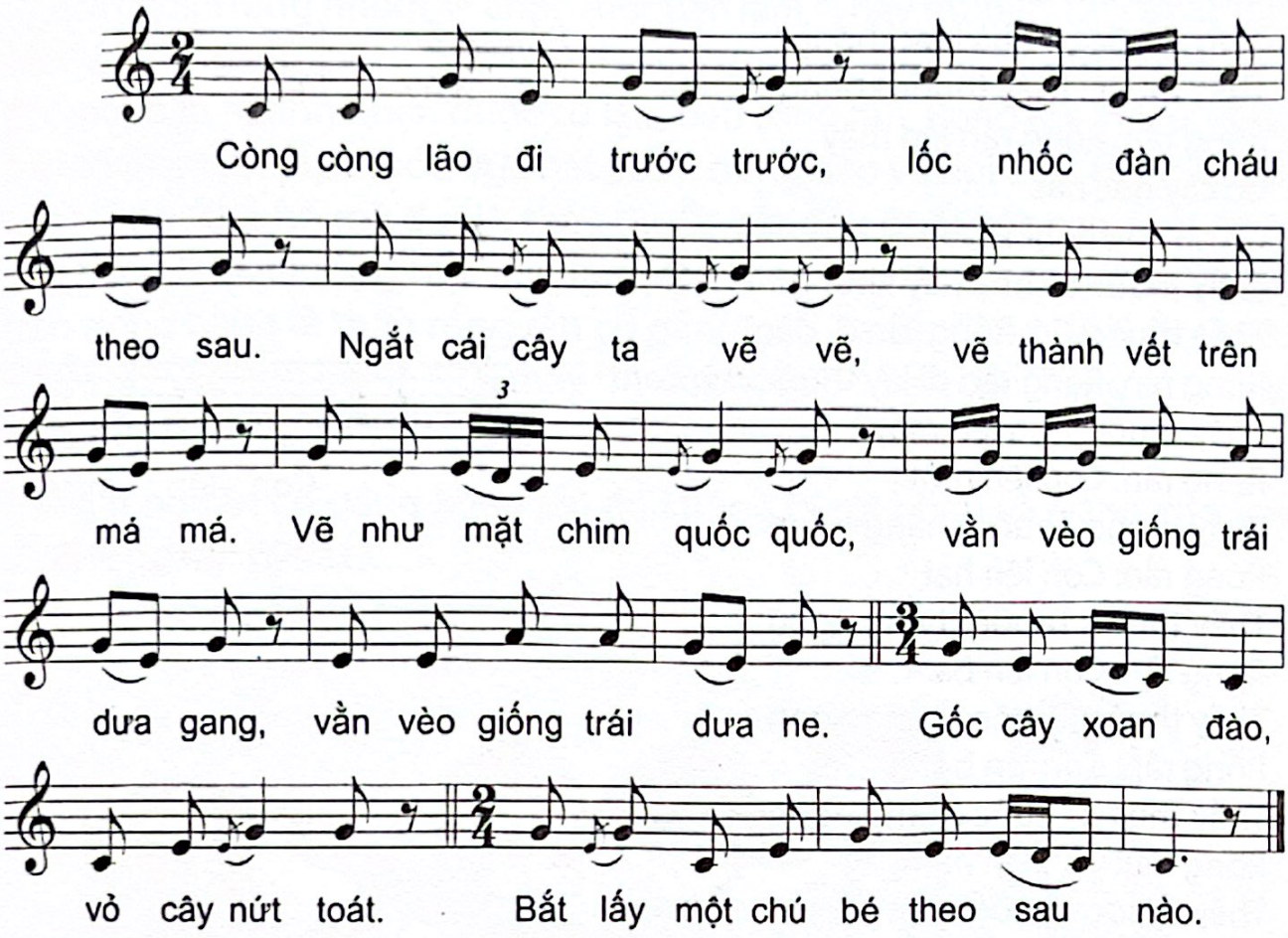

Thực hành: Trò chơi Đi đi lại lại

Đi đi lại lại là trò chơi vận động của trẻ em dân tộc Thái.

- Số lượng người chơi: Nhóm 8 - 12 em.

- Cách chơi: Nhóm chọn 2 em đứng đối diện nhau, hai tay nắm vào nhau giơ cao khỏi đầu, làm thành một cái cổng. Các em còn lại nắm vạt áo nối đuôi nhau xếp thành 1 hàng.

Bắt đầu bài hát, hàng người sẽ chui qua – chui lại cổng đến khi bài hát vừa dứt, cổng sẽ lập tức đóng xập xuống. Em nào chưa kịp chui qua và bị giữ trong vòng tay của "cổng" sẽ phải thay bạn làm cổng.

RỒNG RẮN LÊN MÂY

Rồng rắn: Rồng rắn lên mây
Có cây núc nác
Có nhà điểm binh…
Thầy thuốc có nhà hay không?
Thầy thuốc: Thầy thuốc không có nhà.
Rồng rắn: Rồng rắn lên mây
Có cây núc nác
Có nhà điểm binh…
Thầy thuốc có nhà hay không?
Thầy thuốc: Có, Rồng rắn đi đâu?
Rồng rắn: Rồng rắn đi lấy thuốc cho con.
Thầy thuốc: Con lên mấy?
Rồng rắn: Con lên một
Thầy thuốc: Thuốc chẳng ngon
Rồng rắn: Con lên hai
Thầy thuốc: Thuốc chẳng ngon
Rồng rắn: Con lên ba
Thầy thuốc: Thuốc chẳng ngon
Rồng rắn: Con lên bốn
Thầy thuốc: Thuốc chẳng ngon
Rồng rắn: Con lên năm
Thầy thuốc: Thuốc chẳng ngon
Rồng rắn: Con lên sáu
Thầy thuốc: Thuốc chẳng ngon
Rồng rắn: Con lên bảy
Thầy thuốc: Thuốc chẳng ngon
Rồng rắn: Con lên tám
Thầy thuốc: Thuốc chẳng ngon
Rồng rắn: Con lên chín
Thầy thuốc: Thuốc chẳng ngon
Rồng rắn: Con lên mười
Thầy thuốc: Thuốc ngon vậy.
Cho xin khúc đầu.
Rồng rắn: Những xương cùng xẩu
Thầy thuốc: Xin khúc giữa
Rồng rắn: Những máu cùng me
Thầy thuốc: Xin khúc đuôi
Rồng rắn: Tha hồ mà đuổi…

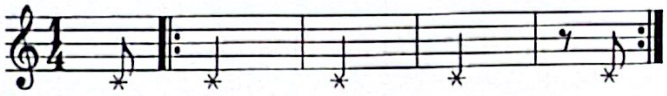

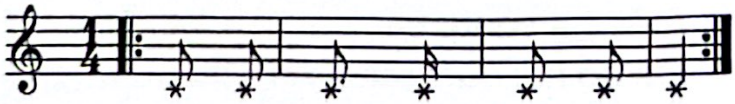

Thực hành: Trò chơi Rồng rắn lên mây

- Số lượng người chơi: Nhóm 10 - 12 em.

- Cách chơi: Trong nhóm sẽ chọn một bạn làm "Thầy thuốc". Tất cả các bạn còn lại ôm ngang thắt lưng nhau thành hàng dọc để làm thành "Rồng rắn" với một bạn nhanh nhẹn được cử làm đầu rồng rắn. Rồng rắn vừa đi vòng vèo trước mặt thầy thuốc, vừa hát phần đồng dao và đối đáp. Hát đến câu cuối cùng "tha hồ mà đuổi", thầy thuốc bắt đầu đuổi bắt bạn cuối cùng của hàng là đuôi rồng rắn. Bạn làm đầu rồng rắn sẽ dang tay cản và các bạn trong hàng là thân rồng rắn cố gắng né – tránh đừng để thầy thuốc chạm tay vào bạn mình. Nếu thầy thuốc bắt được, bạn cuối hàng sẽ ra thay làm thầy thuốc.

Hàng rồng rắn cố gắng khéo léo để không bị rời nhau và tránh cho bạn đuôi rồng rắn bị bắt…

MÈO ĐUỔI CHUỘT

Mời bạn ra đây
Tay nắm chặt tay
Đứng thành vòng rộng
Chuột luồn lỗ hổng
Mèo chạy đằng sau
Thế rồi chú chuột
Lại đóng vai mèo
Co cẳng chạy theo
Bác mèo hoá chuột

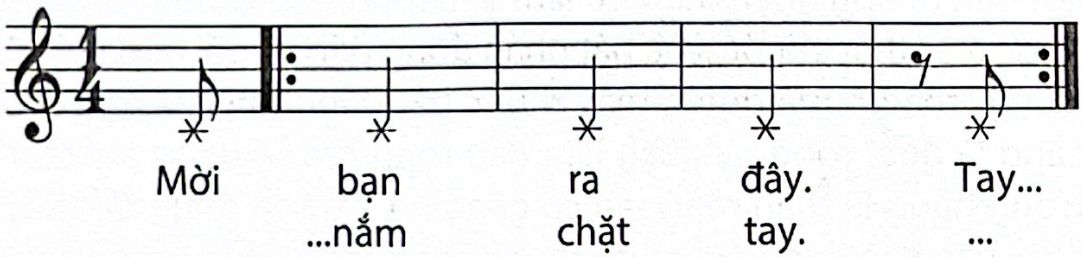

Thực hành: Trò chơi Mèo đuổi chuột

- Số lượng người chơi: Nhóm 10 em trở lên.

- Cách chơi: Các em đứng thành vòng rộng, nắm tay nhau giơ cao. Một em làm chuột và một em làm mèo, đứng giữa vòng tròn tựa lưng vào nhau. Cả vòng tròn đọc bài đồng dao (hay một bài hát), khi dứt bài đồng dao thì bạn làm chuột nhanh chóng chạy, bạn làm mèo đuổi theo. Chuột khéo léo chạy luồn qua khe giữa hai bạn, chuột chạy đường nào thì mèo phải chạy đúng đường ấy, bắt được chuột bằng cách chạm vào bạn. Nếu mèo chạy sai đường sẽ phải thay bạn làm chuột. Nếu mèo bắt được chuột thì bạn làm chuột sẽ ra làm vòng tròn, bạn khác thay vào làm chuột.

Để tất cả các bạn đều được tham gia, vận động, vai chuột và mèo nên được thay đổi liên tục.

- Gợi ý nhạc cụ kết hợp: trống lắc tay, trống đế. Hai em gõ trống đế, hai em dùng trống lắc tay. Khi các bạn hát bài đồng dao "Mèo đuổi chuột" thì hai em gõ trống sẽ gõ theo tiết tấu như sau:

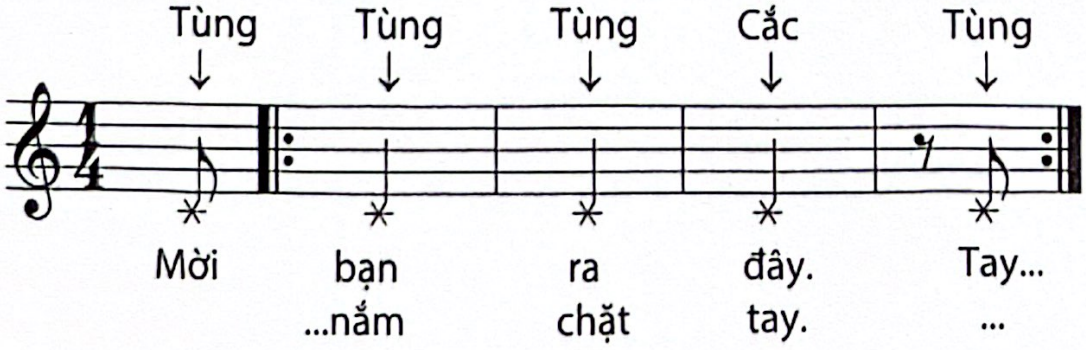

Tiếng "Tùng" gõ trên mặt trống, tiếng "cắc" gõ trên tang trống. Khi hát hết bài đồng dao, mèo bắt đầu đuổi chuột thì hai em sẽ dùng trống lắc tay, hai em dùng trống cùng lắc, gõ liên hồi để cổ vũ cho mèo và chuột (lúc này không cần gõ theo tiết tấu).

BỊT MẮT BẮT DÊ

Thực hành: Trò chơi Bịt mắt bắt dê

- Số lượng người chơi: Nhóm từ 10 em trở lên.

- Cách chơi: Các bạn sẽ nắm tay thành vòng tròn. Chọn một bạn làm dê và 1 bạn làm người bắt dê (bị bịt kín mắt). Hai bạn sẽ đứng dựa lưng vào nhau ở giữa vòng, sau hiệu lệnh của thầy hoặc cô, bạn làm dê chạy, bạn bắt dê sẽ đi tìm. Bạn làm dê sẽ tránh né để không bị bắt nhưng phải rung quả nhạc hoặc trống bỏi tạo âm thanh cho bạn định hướng mà theo bắt.

Đổi vai nếu bạn bắt được dê hoặc quá lâu mà không bắt được bạn.

GIỚI THIỆU NHẠC CỤ:

Trống bỏi

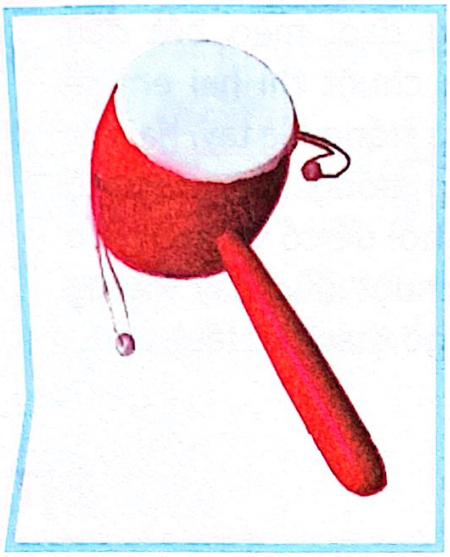

Trống bỏi hình dáng tương tự như trống khẩu (còn gọi là trống lệnh, được sử dụng trong các nghi thức mở đầu các cuộc lễ cầu, cúng ở đình làng) nhưng nhỏ hơn. Trống có hai mặt bằng da, một cái cán để cầm và hai viên đất nung (hoặc hạt nhựa) gắn vào đầu hai sợi dây buộc ở hai bên tang trống sao cho dây khi căng đủ dài để hạt chạm được vào giữa mặt trống khi lắc. Trống được chơi bằng cách cầm cán trống lắc qua lắc lại để hai viên đất nung va đập vào giữa mặt trống tạo âm thanh.

Trống cũng có thể sử dụng bằng cách đánh bằng dùi.

Đàn T'rưng

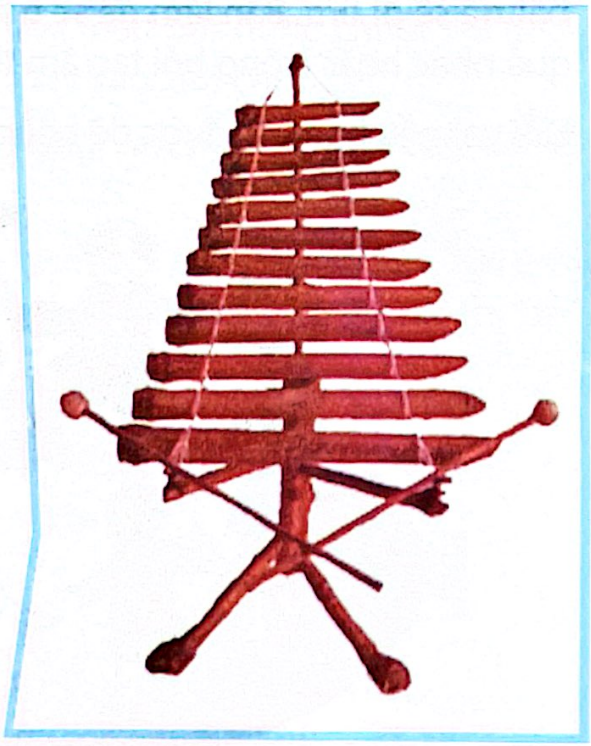

Đàn T'rưng là sự kết hợp của những thanh tre, ống nứa... Ngày trước, đàn T'rưng vốn là dụng cụ được đồng bào các dân tộc Tây Nguyên treo trên cành cây để khi gió thổi các thanh va đập vào nhau tạo tiếng kêu nhằm đuổi thú rừng không vào rẫy, vào làng... Sau này, dụng cụ này được phát triển cao hơn tạo thành một loại nhạc khí có thể biểu diễn. Đàn T'rưng ngày nay được làm bằng những ống nứa dài, ngắn, to, nhỏ khác nhau, được gọt vát để khi gõ vào sẽ tạo nên các âm có cao độ ổn định. Ống to, dài phát âm trầm, ống nhỏ, ngắn phát âm cao. Các ống được

xếp theo chiều ngang với thứ tự từ dài đến ngắn và được liên kết lại với nhau bằng 2 sợi dây. Đàn có thể được đặt trên giá bằng tre, gỗ hoặc cột trên các nhánh cây thấp… Đàn T'rưng được chơi bằng dùi gỗ quấn vải ở đầu để tiếng gõ nghe êm tai.

Người ta sử dụng đàn T'rưng để tạo các âm thuộc phách mạnh, đầu câu nhạc hoặc gõ những bài dân ca có giai điệu đơn giản.

Đàn đá

Cũng giống như đàn T'rưng, đàn đá là những thanh đá được đồng bào các dân tộc Tây Nguyên đặt trên những sợi dây chắc chắn (hoặc liên kết nhiều thanh đá bằng dây) thả trên mặt suối, treo trên cành… để tạo âm thanh đuổi thú. Đàn đá ở Việt Nam có lịch sử hàng vạn năm và là một trong những nhạc cụ cổ xưa nhất của loài người.

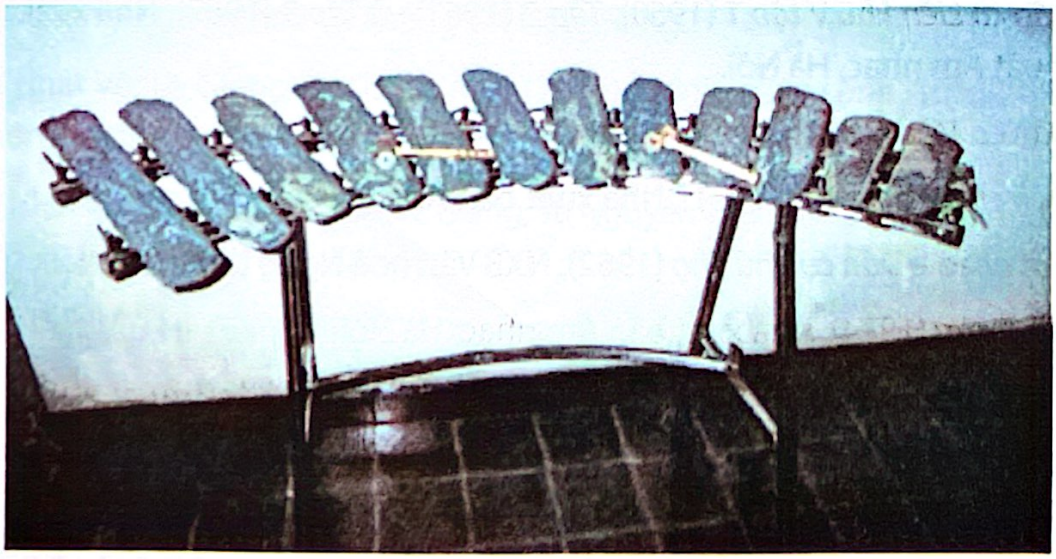

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Hữu Ba (1969), *Bài ca Huế, Tỳ bà Viện*, Trung tâm Phục hưng Quốc nhạc xuất bản, Sài Gòn – Huế.
2. Nguyễn Hữu Ba (1972), *Dân ca Việt Nam tập 1*, Trung tâm học liệu xuất bản, Sài Gòn.
3. Nguyễn Hữu Ba (1972), *Dân ca Việt Nam tập 1*, Trung tâm học liệu xuất bản, Sài Gòn.
4. Ban Nghiên cứu Nhạc – Vụ Nghệ thuật, Bộ Văn hoá (1960), *Dân ca Việt Nam tập 1*, Nhà xuất bản Văn hoá, Hà Nội.
5. Ban Nghiên cứu Nhạc – Vụ Nghệ thuật, Bộ Văn hoá (1960), *Tuyển tập Dân ca Tây Nguyên*, Nhà xuất bản Mĩ thuật Âm nhạc, Hà Nội.
6. Lê Toàn Hùng (1961), *Dân ca Tây Nguyên*, Nhà xuất bản Âm nhạc, Hà Nội.
7. *Dân ca Bình Trị Thiên* (1962), Nhà xuất bản Âm nhạc, Hà Nội.
13. *Dân ca Liên khu V tập 1* (1960), *Tập 2* (1961) *và Tập 3* (1962), Nhà xuất bản Mĩ thuật Âm nhạc, Hà Nội.
8. *Dân ca Mèo* (1961), Nhà xuất bản Âm nhạc, Hà Nội.
15. *Dân ca Mông trắng* (1961), Nhà xuất bản Âm nhạc, Hà Nội.
9. *Hát ghẹo – Dân ca Phú Thọ* (1962), NXB Văn hoá Nghệ thuật, Hà Nội.
10. *Hát Xoan* (1974), Nhà xuất bản Âm nhạc, Hà Nội.
11. Phạm Thuý Hoan (1992), *Dân ca Việt Nam*, Nhà xuất bản Trẻ.
12. Nguyễn Thị Huệ (1987), *Giáo trình môn Ca cổ (Tài tử Nam Bộ)*, chương trình Đại học, Nhạc viện Thành phố Hồ Chí Minh.
13. Hà Thị Hương Lan (2016), *Luận văn Thạc sĩ Đồng dao và giáo dục mầm non*, Nhạc viện Thành phố Hồ Chí Minh.
14. Nguyễn Thị Mỹ Liêm (2008), *Giáo trình môn Hát Dân ca, Chương trình Trung cấp, Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch*, Nhạc viện Thành phố Hồ Chí Minh, Nhà xuất bản Âm nhạc.
15. Nguyễn Thị Mỹ Liêm (2008), *Giáo trình môn Âm nhạc Truyền thống Việt Nam, Chương trình Đại học, Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch*, Nhạc viện Thành phố Hồ Chí Minh, Nhà xuất bản Âm nhạc.

16. *Lý, hò, ru* (1961), Nhà xuất bản Âm nhạc, Hà Nội.
17. Nguyễn Mạnh Thái (2013), *Đồng dao trẻ em chơi*, Nhà xuất bản Trẻ.
18. Hồng Thao (1997), *Âm nhạc dân tộc H'mông*, Nhà xuất bản Văn hoá Dân tộc.
19. Hương Thuỷ – Bookstore (2014), *Đồng dao về các trò chơi vận động*, Nhà xuất bản Trẻ.
20. Lư Nhất Vũ và Lê Giang (1981), *Dân ca Bến Tre*, Ty Văn hoá và Thông tin Bến Tre.
21. Lư Nhất Vũ và Lê Giang (1983), *Tìm hiểu Dân ca Nam Bộ*, Nhà xuất bản Thành phố Hồ Chí Minh.
22. Lư Nhất Vũ và Lê Giang (1981), *Dân ca Bến Tre*, Ty Văn hoá và Thông tin.
23. Lư Nhất Vũ, Lê Giang và Nguyễn Văn Hoa (1985), *Dân ca Kiên Giang*, Sở Văn hoá và Thông tin Kiên Giang.
24. Lư Nhất Vũ, Lê Giang, Nguyễn Văn Hoa và Minh Luân (1986), *Dân ca Hậu Giang*, Sở Văn hoá và Thông tin Hậu Giang.
25. Lư Nhất Vũ, Lê Giang và Thạch Anh (1986), *Dân ca Cửu Long*, Sở Văn hoá và Thông tin Cửu Long.
26. Lư Nhất Vũ, Nguyễn Văn Hoa, Lê Giang, Từ Nguyên Thạch (1991), *Dân ca Sông Bé*, Nhà xuất bản Tổng hợp Sông Bé.
27. Lư Nhất Vũ, Lê Giang (1995), *Dân ca Đồng Tháp*, Nhà xuất bản Tổng hợp Đồng Tháp.
28. Lư Nhất Vũ, Lê Giang (1995), *250 điệu Lý quê hương (tập 1)*, Nhà xuất bản Văn nghệ, Trung tâm Văn hoá Dân tộc Thành phố Hồ Chí Minh.
29. Lư Nhất Vũ, Lê Giang (1995), *150 điệu Lý quê hương (tập 2)*, Nhà xuất bản Văn nghệ, Trung tâm Văn hoá Dân tộc Thành phố Hồ Chí Minh.
30. Lư Nhất Vũ, Lê Giang (2003), *300 điệu Lý Nam Bộ*, Nhà xuất bản Trẻ và Trung tâm Văn hoá Dân tộc Thành phố Hồ Chí Minh.
31. Lư Nhất Vũ, Lê Giang, Lê Anh Trung (2004), *Những bài hát đồng dao*, Nhà xuất bản Văn nghệ Thành phố Hồ Chí Minh.
32. Lư Nhất Vũ, Lê Giang, Lê Anh Trung (2006), *Lý trong dân ca người Việt*, Nhà xuất bản Trẻ.

Chịu trách nhiệm xuất bản :
Chủ tịch Hội đồng Thành viên NGUYỄN ĐỨC THÁI
Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH
Phó Tổng Giám đốc kiêm Tổng biên tập PHAN XUÂN THÀNH

Tổ chức bản thảo và chịu trách nhiệm nội dung :
Phó Tổng biên tập NGUYỄN THÀNH ANH
Giám đốc Công ty CP Dịch vụ xuất bản giáo dục Gia Định
TRẦN THỊ KIM NHUNG

Biên tập nội dung : TRẦN THỊ NGỌC HẠNH
Trình bày bìa và minh hoạ: BÙI THỊ THANH TRÚC
Thiết kế sách : BÙI THỊ NGỌC LAN
Sửa bản in : TRẦN THỊ NGỌC HẠNH
Chế bản : CÔNG TY CP DỊCH VỤ XBGD GIA ĐỊNH

Công ty cổ phần Dịch vụ xuất bản giáo dục Gia Định -
Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam giữ quyền công bố tác phẩm.

EM YÊU DÂN CA, TẬP HAI
(DÙNG KÈM PHẦN MỀM ĐIỆN TỬ)

Mã số : C1A02M7 - SBE
In 3.000 bản (QĐ 42/STK), khổ 17 x 24 cm
Đơn vị in: Công ty Cổ phần In Sách Giáo Khoa TP.HCM
Địa chỉ: 240 Trần Bình Trọng - P.4 - Q.5 - TP.HCM
Số ĐKXB: 2334-2017/CXBIPH/38-939/GD
Số QĐXB: 1266TK/QĐ-GD-HCM ngày 22 tháng 9 năm 2017
In xong và nộp lưu chiểu tháng 9 năm 2017
Mã số ISBN: Tập một: 978-604-0-10920-0
Tập hai: 978-604-0-10921-7
Tập ba: 978-604-0-10922-4
Tập bốn: 978-604-0-10923-1
Tập năm: 978-604-0-10924-8

CÔNG TY CỔ PHẦN DỊCH VỤ XUẤT BẢN GIÁO DỤC GIA ĐỊNH
Địa chỉ : 231 Nguyễn Văn Cừ, quận 5, TP. Hồ Chí Minh
Điện thoại : (028) 38.323.767 | Fax : (028) 38.391.473
Website : www.xuatbangiadinh.vn

VƯƠNG MIỆN KIM CƯƠNG
CHẤT LƯỢNG QUỐC TẾ

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH VÀ THIẾT BỊ GIÁO DỤC MIỀN NAM
Địa chỉ: 231 Nguyễn Văn Cừ, P.4, Q.5, TP. Hồ Chí Minh
Điện thoại: 028.38300648 – 028.38358423 | **Fax:** 028.38301637
Website: www.sobee.vn; www.sobee.com.vn

MỜI CÁC BẠN TÌM ĐỌC

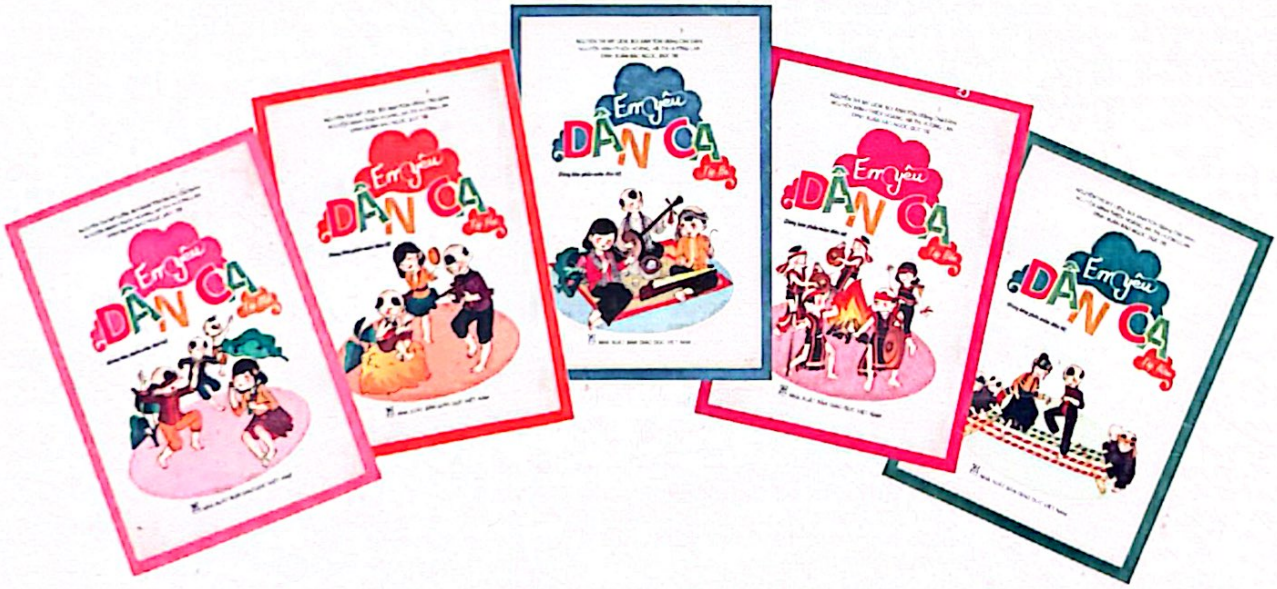

ĐỊA CHỈ PHÁT HÀNH

1. Tổng Đại lí phát hành khu vực

- Miền Nam: CÔNG TY CP SÁCH VÀ TBGD MIỀN NAM
  231 Nguyễn Văn Cừ, P.4, Q.5, TP. HCM - ĐT: 028.38 358 423
- Miền Bắc: CÔNG TY CP SÁCH VÀ TBGD MIỀN BẮC
  Tầng 12A, Toà nhà hỗn hợp Diamond Flower (Handico 6)
  Lê Văn Lương, P. Nhân Chính, Q. Thanh Xuân, TP. Hà Nội
- Miền Trung: CÔNG TY CP SÁCH VÀ TBGD MIỀN TRUNG
  223 Lê Đình Lý, TP. Đà Nẵng
- Đồng bằng Sông Cửu Long: CÔNG TY CP SÁCH VÀ TBGD CỬU LONG
  162D Đường 3/2, Q. Ninh Kiều, TP. Cần Thơ

2. Tổng Đại lí phát hành tại các tỉnh/thành phố

- Các Công ty CP Sách - TBTH các tỉnh/thành phố
- Các Cửa hàng, Nhà sách, Đại lí bán lẻ thuộc
  Công ty Sách - TBTH các tỉnh/thành phố
- TRUNG TÂM SÁCH VÀ THIẾT BỊ GIÁO DỤC MIỀN NAM
  240 Trần Bình Trọng, P. 4, Q. 5, TP. HCM
  ĐT: 028.38 300 374 - Fax: 028.38 300 375
- Mua sách trực tuyến tại địa chỉ: www.sobee.vn

ISBN: 978-604-0-10921-7
9 786040 109217
Giá: 21.000đ